

Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων

ΙΑ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - 20^ή ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρίαση 21^{ης} Νοεμβρίου 2018*

Ωρα έναρξης: 10.05 π.μ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ)

Καλημέρα σας.

Σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, σας καλωσορίζω και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας, που είναι η 20^ή Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων.

Παρακαλώ τους έντιμους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωρούμε τώρα με μια σύντομη ομιλία μου.

Κύριοι Βουλευτές,

Κύριε Επίτροπε Εθελοντισμού,

---

* Στη Σύνοδο αυτή παρέστησαν οι βουλευτές κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, Δημήτρης Δημητρίου, Γιώργος Τ. Γεωργίου και Χρίστος Ορφανίδης.

Κύριε Εκπρόσωπε του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,

Αγαπητέ Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων,

Χαίρομαι... Θέλω να ελπίζω ότι με την εφαρμογή της παράλληλης Βουλής που θα είμαστε έτοιμοι μέχρι την επόμενη παρόμοια συνάντησή μας, οι κανονισμοί θα προβλέπουν ότι θα θεωρείστε συνάδελφοι, τουλάχιστον για εκείνη την ημέρα.

Χαίρομαι που προεδρεύω και φέτος της φετινής σας Συνόδου, που διανύει το εικοστό έτος της ζωής της, ένα έτος ορόσημο, που δίνει την ευκαιρία ενός απολογισμού για τη μέχρι τώρα πορεία της λειτουργίας του θεσμού και για την οριοθέτηση της παραπέρα πορείας του, αλλά μου θυμίζει και εμένα ότι μεγάλωσα είκοσι χρόνια, γιατί θυμούμαι την πρώτη φορά που συνεργαστήκαμε με κάποιους από τους παρόντες και ας το θεωρήσουμε και αυτό ευχάριστο και σημαδιακό.

Η φετινή Σύνοδος σκιαγραφεί για ακόμη μια φορά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας, προβλήματα τα οποία επαναλαμβάνονται δυστυχώς και επηρεάζουν δυσμενώς το βιοτικό σας επίπεδο και το δικαίωμά σας σε αξιοπρεπή διαβίωση πάνω σε καθημερινή βάση.

Χαιρετίζω την παρουσία των εκπροσώπων των αρμόδιων υπουργείων, οι οποίοι θα αφουγκραστούν τα προβλήματά σας και θα προβούν στις δικές τους παρεμβάσεις επί των αιτημάτων και των θεμάτων που θα συζητηθούν και θα τα διαβιβάσουν στους αρμοδίους για να ληφθούν οι σχετικές αποφάσεις για την επίλυσή τους.

Κάθε χρόνο μας δίδεται η ευκαιρία να ακούσουμε από εσάς τους ίδιους για τα βιώματά σας και για το πάγιο αίτημά σας για την ανάγκη διασφάλισης μιας καλύτερης

ποιότητας ζωής που αδιαμφισβήτητα σας αξίζει ως ανταμοιβή για τους κόπους και τη συμβολή σας στο κοινωνικό γίνεσθαι. Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να συμβάλει καθοριστικά και καταλυτικά η άμεση εφαρμογή του γενικού συστήματος υγείας (ΓΕΣΥ), μαζί με τις συνεπαγόμενες αλλαγές που αυτό αναμένεται να επιφέρει στον τομέα της φροντίδας υγείας, όπως και το σχετικό αίτημά σας.

Το σημερινό κεντρικό θέμα που τίθεται προς συζήτηση και προβληματισμό φέρει τον χαρακτηριστικό τίτλο **«Προς μία κοινωνία για όλες τις ηλικίες»** και συνδέεται με τα θετικά αποτελέσματα της εξέλιξης της επιστήμης και της τεχνολογίας, ωστόσο έχουμε όλοι καθήκον και υποχρέωση να σταθούμε ενεργά δίπλα στα άτομα της τρίτης ηλικίας, αφουγκραζόμενοι τους προβληματισμούς των ανθρώπων αυτών που μας πρόσφεραν όσα απολαμβάνουμε σήμερα, αλλά και δανειζόμενοι από τους ίδιους τη σοφία, την υπομονή και τις καλές πρακτικές που τους επέτρεψαν να επιβιώσουν μέσα από πολύ πιο αντίξοες συνθήκες σε σχέση με τις σημερινές και τα κατάφεραν να βγουν νικητές και να δημιουργήσουν τη δική μας σημερινή κοινωνία.

Το φετινό σας κεντρικό θέμα συζήτησης **«Προς μία κοινωνία για όλες τις ηλικίες»** είναι ιδιαίτερα χρήσιμο και πολυδιάστατο, αφού ζούμε σε μια κοινωνία όπου οι ηλικιωμένοι συνεχώς αυξάνονται σε παγκόσμια κλίμακα και επιβάλλεται να συμβιώνουν αρμονικά και ισότιμα με όλους τους ανθρώπους που συνθέτουν το κοινωνικό γίνεσθαι. Και επειδή το γήρας συνοδεύεται από πολλές προκλήσεις, γι' αυτό επιβάλλεται όλοι να μάθουμε να γερνούμε δημιουργικά και αρμονικά, απολαμβάνοντας τις χαρές της κάθε φάσης της ζωής μας και προσφέροντας εκείνα που μπορούμε, γιατί κάθε ηλικία έχει πολλά και μοναδικά να προσφέρει και γι' αυτό το αίτημά σας για την ίδρυση Φορέα για τα Άτομα Τρίτης Ηλικίας είναι πολύ χρήσιμο και πρέπει να τύχει της δέουσας προσοχής και μελέτης από τους αρμοδίους.

Χαιρετίζω τις προσπάθειες που καταβάλλονται από πλευράς των αρμόδιων υπουργείων, του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, των εθελοντικών οργανώσεων και άλλων φορέων για ικανοποίηση των πάγιων αιτημάτων σας. Στις προσπάθειες αυτές η Βουλή επιθυμεί να έχει ρόλο και λόγο.

Θα ήταν παράλειψή μου στο σημείο αυτό να μην αναφερθώ σ' έναν άνθρωπο που παράδωσε τη σκυτάλη του ΠΣΣΕ πρόσφατα και αποτελούσε για πολλά χρόνια τον καθοδηγητή, τον εμπνευστή, τον στυλοβάτη και την πυξίδα της δράσης της Βουλής των Γερόντων και του εθελοντικού κινήματος γενικότερα, τον Σταύρο Ολύμπιο. Του ευχόμαστε ολόψυχα κάθε καλό και τον διαβεβαιώνουμε ότι θα αξιοποιούμε τη σοφία του, όποτε κρίνεται σκόπιμο.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβεβαιώνω ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων θα είναι πάντα δίπλα σας, δίδοντάς σας το βήμα να αναπτύξετε τους προβληματισμούς σας και να εισηγείστε λύσεις στα προβλήματα της δικής σας καθημερινότητας. Παράλληλα, εκφράζω την ετοιμότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων να συμβάλλει εποικοδομητικά, στο μέτρο των δυνατοτήτων της και με τη συνεργασία της εκτελεστικής εξουσίας, στην επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζετε και γι' αυτό η πόρτα της Βουλής και η δική μου προσωπικά είναι πάντα ανοικτή για όλους σας.

Ολοκληρώνοντας την παρέμβασή μου εκφράζω ικανοποίηση, εκτίμηση και σεβασμό για την πολύτιμη και διαχρονική συνεισφορά σας και είμαι σίγουρος ότι οι εργασίες και της φετινής Συνόδου θα διεξαχθούν μέσα σε δημιουργικό και παραγωγικό κλίμα.

Εύχομαι καλή δουλειά λοιπόν και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της φετινής Συνόδου.

Προχωρούμε τώρα με τα θέματα της ημερησίας διάταξης και καλώ στο βήμα τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, τον κ. Ηλία Δημητρίου, για τη δική του παρέμβαση.

Κύριε Δημητρίου, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

(ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Κύριε Πρόεδρε του Δημοκρατικού Συναγερμού,

Κύριοι Βουλευτές,

Κύριε Επίτροπε Εθελοντισμού,

Κύριε Γενική Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,

Εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, καλωσορίσατε στη σημερινή μας σύνοδο.

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Με αισθήματα ιδιαίτερης χαράς και συγκίνησης, χαιρετίζω τη σημερινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, αφού φέτος συμπληρώνονται είκοσι χρόνια από την πρώτη διοργάνωση της Συνόδου αλλά και λειτουργίας του θεσμού. Ένας θεσμός που έχει καταξιωθεί όλα αυτά τα χρόνια μέσα από την ανάδειξη, προβολή και προώθηση των θεμάτων που απασχολούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον κ. Σταύρο Ολύμπιο, τον οποίο διαδέχομαι μετά την εικοσάχρονη θητεία του στη θέση του Προέδρου του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού της Βουλής των Γερόντων και διαβεβαιώνω ότι θα καταβάλω κάθε προσπάθεια για την περαιτέρω αναβάθμιση του θεσμού της Βουλής των Γερόντων.

Το θέμα της φετινής Συνόδου, όπως και πριν από είκοσι χρόνια, στην πρώτη Σύνοδο, είναι το **«Προς μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες»**. Δεν θα μπορούσαμε άλλωστε, να μην ευελπιστούμε σε μια κοινωνία όπου όλοι θα έχουν ίσα δικαιώματα, ίδιες ευκαιρίες, ίδιες αξίες, ίδιο όραμα και προορισμό.

Ως θεσμός, η Βουλή των Γερόντων συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία στην Κύπρο. Είναι αξιόπαινο ότι σε αυτό το κοινωνικό γεγονός δίδεται η ευκαιρία στους πενήντα έξι εκπροσώπους των οργανωμένων συνόλων που ασχολούνται με θέματα τρίτης ηλικίας να προβάλουν αυτά που τους απασχολούν και να συμβάλλουν σε εποικοδομητική συζήτηση για την αντιμετώπισή τους. Η Βουλή των Γερόντων στην πάροδο του χρόνου, μέσα από το έργο και τη δράση των δύο Επιτροπών της Κοινωνικής Πρόνοιας και της Υγείας, κατάφερε να εντοπίσει και να προωθήσει θέματα και ανάγκες των ηλικιωμένων αλλά και να δώσει την ευκαιρία σε αυτά τα άτομα να “έχουν φωνή” μέσα από το βήμα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Οι δύσκολοι καιροί που ζούμε, η κατάρρευση των ηθικών αρχών και αξιών, η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας που συντρέχει μαζί με όλες τις υπόλοιπες εξελίξεις της κοινωνίας, δεν μας αφήνει περιθώρια εφησυχασμού και μας επιβάλλει να δούμε με τη δέουσα προσοχή ό,τι απασχολεί τους ηλικιωμένους μας. Επειδή αυτοί οι άνθρωποι έχουν προσφέρει πολλά σε αυτό τον τόπο, έχουν αφήσει παρακαταθήκη τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους και ζητούν μια ζωή με αξιοπρέπεια και τιμή. Είναι δικαίωμά τους να αιτούνται από το κράτος τα αυτονόητα για μια καλύτερη ζωή με ποιότητα, χωρίς διακρίσεις.

Σήμερα, με αφορμή τον εορτασμό των εικοσάχρονων λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων θα παρουσιαστεί από τον κ. Τάσο Παπαθωμά, τιμής ένεκεν μέλος του Συμβουλίου της Βουλής των Γερόντων, η ιστορική αναδρομή του θεσμού. Με ιδιαίτερη

χαρά έχουμε σήμερα μαζί μας πρωτεργάτες και πρόσωπα που συνέβαλαν με την παρουσία και την προσφορά τους στο θεσμό της Βουλής των Γερόντων. Θα αποδοθεί τιμή, στον κ. Σταύρο Ολύμπιο για την μακρόχρονη προσφορά του ως επί σειράν ετών Πρόεδρου του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, σ' έναν από τους πρωτεργάτες του θεσμού της Βουλής των Γερόντων, στον μακαριστό Αργυρό Μιχαήλ, στον κ. Παύλο Δίγκλη για την μακρόχρονη προσφορά του ως Προέδρου της Επιτροπής Υγείας και στον μακαριστό Λοΐζο Χριστοδούλου για την μακρόχρονη προσφορά του ως Προέδρου της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας. Δεν θα μπορούσαμε όμως να μην αποδώσουμε τιμή και στη Βουλή των Αντιπροσώπων στο πρόσωπο του Προέδρου, κ. Δημήτρη Συλλούρη, για τη θερμή στήριξη στο θεσμό της Βουλής των Γερόντων όλα αυτά τα χρόνια.

Εκφράζω τις θερμές μου ευχαριστίες, στους κοινοτάρχες των κοινοτήτων Λιβαδιών Πιτσιλιάς και Αληθινού, που μας τιμούν σήμερα με την παρουσία τους, κοινότητες οι οποίες, πριν από είκοσι χρόνια, διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία της ιδέας της λειτουργίας τούτου του θεσμού. Τις Επιτροπές Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγείας για το έργο που έχουν επιτελέσει. Στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, σε όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες που συνεργάζονται με τη Βουλή των Γερόντων, τους επίσημους καλεσμένους μας, στον Επίτροπο Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανισμών, αλλά και σε όλους τους βουλευτές οι οποίοι μας βλέπουν και μας αντικρίζουν πολύ σωστά σε όλες τις επιτροπές στις οποίες παρευρισκόμαστε, καθώς επίσης να ευχαριστήσω και αυτούς που σήμερα κατάφεραν να είναι μαζί μας.

Στους χορηγούς που προσφέρουν το συμβολικό δώρο της σημερινής διοργάνωσης, ένα δώρο το οποίο είναι για τα είκοσι χρόνια τούτου του Φορέα.

Τέλος, εκφράζω ιδιαίτερες ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν για τη διεξαγωγή της Συνόδου και ιδιαίτερα στη Διευθύντρια της Υπηρεσίας των

Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και τους λειτουργούς της Βουλής των Αντιπροσώπων για την πρόθυμη συνεργασία που έχουμε πάντοτε.

Η Βουλή των Γερόντων θα συνεχίσει να εργάζεται για τη διασφάλιση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και ευημερίας για τους ηλικιωμένους και στην ενδυνάμωση του θεσμού. Θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με όλους τους αρμόδιους κρατικούς φορείς και με όλους όσους μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη του θεσμού.

Εύχομαι πλήρη επιτυχία στις εργασίες της σημερινής Συνόδου και προσμένουμε πάντα ένα καλύτερο και δημιουργικότερο αύριο.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Δημητρίου για το χαιρετισμό του.

Καλώ στο βήμα το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Χρήστο Μαληκκίδη, να διαβάσει το χαιρετισμό της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Παρακαλώ, κύριε Μαληκκίδη, έχετε το βήμα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ:

(ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΛΗΚΚΙΔΗΣ)

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής,

Αξιότιμοι κύριοι βουλευτές της Βουλής των Γερόντων,

Σεβαστοί σύνεδροι,

Κυρίες και κύριοι,

Ευχαριστώ και φέτος για την πρόσκληση για συμμετοχή στη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, που είναι αναμφίβολα ένας αξιόλογος και σημαντικός θεσμός ο οποίος συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων

προβλημάτων που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία στην Κύπρο. Ιδιαίτερα στη σημερινή σύνοδο, με την οποία συμπληρώνονται είκοσι χρόνια από την ημέρα της οργάνωσης για πρώτη φορά της Βουλής των Γερόντων, με την ευκαιρία της ανακήρυξης από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών το 1999 του Διεθνούς Έτους για την Τρίτη Ηλικία, κατά τη διάρκεια των οποίων έχουν γίνει πολλά και σημαντικά για την Τρίτη ηλικία. Η παρουσία μας, μας δίνει την ευκαιρία να ακούσουμε τα αιτήματά σας από πρώτο χέρι, να αφουγκραστούμε τις ανησυχίες σας, να καταγράψουμε τις εισηγήσεις σας και να δώσουμε απαντήσεις σε θέματα που σας απασχολούν.

Είναι σε όλους γνωστό, ότι η υπογεννητικότητα και η αύξηση της προσδοκώμενης διάρκειας ζωής έχει οδηγήσει στη σταδιακή μεταβολή της ηλικιακής πυραμίδας. Ταυτόχρονα, η αύξηση του προσδόκιμου ζωής είναι μια επιτυχία των σύγχρονων κοινωνιών. Ο σημερινός γηράσκων πληθυσμός είναι υγιέστερος και διαθέτει καλύτερη μόρφωση και καλύτερες προοπτικές απασχόλησης και ενεργού συμμετοχής στην κοινωνική ζωή, έχει βελτιωμένες προοπτικές απασχόλησης και διεκδικεί ευκαιρίες για συμμετοχή και συνεισφορά στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή.

Η τρίτη ηλικία είναι μια περίοδος κατά την οποία αξίζει στον καθένα να ζει με αξιοπρέπεια σε κατάλληλες συνθήκες, μέσα από τις οποίες να του δίνεται η ευκαιρία να εκφράσει την μοναδικότητά του, να απασχοληθεί δημιουργικά και να απολαύσει μια ποιοτική ζωή. Η ηλικία αυτή αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως μια σημαντική και δημιουργική περίοδος της ζωής μας, όπου η συσσωρευμένη εμπειρία και γνώση έρχεται να συνυπάρξει αρμονικά με μια πιο ήρεμη και ήπια καθημερινότητα.

Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θέτει σε προτεραιότητα την εφαρμογή προγραμμάτων που έχουν στόχο τη στήριξη των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού με σκοπό τη δημιουργία δομών και δράσεων υποστήριξης, φροντίδας, ενδυνάμωσης, κοινωνικοποίησης και τόνωσης της

αυτοπεποίθησης των ηλικιωμένων. Μέρος της μέριμνας αυτής θα συνεχίσει να αποτελεί και η απόδοση έμφασης στις συνθήκες παροχής φροντίδας σε ηλικιωμένους από φροντιστές ή σε στέγες ηλικιωμένων, ώστε να διασφαλίζεται ανάμεσα σε άλλα και η αποτροπή οποιασδήποτε μορφής κακομεταχείρισης οποιουδήποτε ηλικιωμένου.

Η μέριμνα της πολιτείας για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας και η διασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσής τους θα συνεχίσει να είναι ουσιαστική και διαρκής. Για το σκοπό αυτό, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη σύσταση του Φορέα Τρίτης Ηλικίας, ο οποίος θα έχει ως πρωταρχικό στόχο την ανάπτυξη στρατηγικής για την τρίτη ηλικία που θα αφορά, μεταξύ άλλων, την ενεργό και υγιή γήρανση, την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων της τρίτης ηλικίας, την επίτευξη της καλύτερης δυνατής εξυπηρέτησης του αυξανόμενου πληθυσμού των προσώπων τρίτης ηλικίας, την αναδιοχέτευση της πολύτιμης συμβολής που μπορούν να έχουν οι ηλικιωμένοι στην ευρύτερη κοινωνία, την καταπολέμηση των κοινωνικών στερεότυπων και διακρίσεων σε βάρος των ηλικιωμένων.

Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προβαίνει σε σχεδιασμό και εφαρμογή συγκεκριμένων και ουσιαστικών μέτρων, με στόχο πάντοτε την ενίσχυση της ενεργούς γήρανσης, τη συνεχή βελτίωση του επιπέδου ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας και της διαβίωσής τους σ' ένα ασφαλές περιβάλλον που να ενισχύει τις δυνατότητές τους και να προάγει την ανεξαρτησία τους.

Στο πλαίσιο αυτό οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου, εγγράφουν και επιθεωρούν τη λειτουργία προγραμμάτων παροχής φροντίδας για τους ηλικιωμένους, διασφαλίζοντας έτσι τα κατώτατα επίπεδα ποιότητας σύμφωνα με σχετικές νομοθεσίες και κανονισμούς, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στις νέες και πραγματικές ανάγκες των ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Επιπρόσθετα, στα άτομα της τρίτης ηλικίας παρέχεται οικονομική ενίσχυση υπό τη μορφή επιδομάτων, με στόχο τη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης. Με τον τρόπο αυτό καλύπτονται σε σημαντικό βαθμό οι ανάγκες των ηλικιωμένων ατόμων, για καλύτερη ποιότητα ζωής, αλλά και ταυτόχρονα ενισχύεται και στηρίζεται τόσο το ίδιο το άτομο να παραμείνει στο οικείο του περιβάλλον όσο και η οικογένεια να κρατήσει το ηλικιωμένο μέλος της κοντά της. Όπως ήδη γνωρίζετε, η θέσπιση του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος στοχεύει ακριβώς, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων, ώστε κανένας συμπολίτης μας να μην διαβεί με εισοδήματα κάτω από το όριο της φτώχειας.

Παράλληλα, με την εφαρμογή της νομοθεσίας για το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα αναθεωρήθηκε η πολιτική για τα θέματα φροντίδας με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης ατόμων, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ηλικιωμένοι, που είναι δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, μέσα από την επιδότηση των διαπιστωμένων αναγκών τους για υπηρεσίες φροντίδας. Ταυτόχρονα, έχοντας επίγνωση ότι στο χώρο της κατοικίας των ηλικιωμένων ενδεχομένως να παρουσιάζονται αυξημένα περιστατικά κακοποίησης και εκμετάλλευσης των ατόμων, προωθείται ψήφιση νομοθεσίας και κανονισμών για την κατ' οίκον φροντίδα, που θέτουν προϋποθέσεις για τα προσόντα και την καταλληλότητα των φροντιστών και τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους ηλικιωμένους.

Στηρίζουμε, σε συνεργασία και με την Κοινωνία των Πολιτών, τη δημιουργία δομών και δράσεων υποστήριξης, φροντίδας, ενδυνάμωσης και κοινωνικοποίησης των ηλικιωμένων, καθώς επίσης και προγράμματα μέσα από τα οποία οι ηλικιωμένοι μας θα έχουν την ευκαιρία να ενισχύσουν το αίσθημα της ανεξαρτησίας και της κοινωνικής συμμετοχής. Στο πλαίσιο του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων, του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, δίδεται ετήσια οικονομική ενίσχυση

σε μη κυβερνητικές οργανώσεις και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης για τη λειτουργία προγραμμάτων που στοχεύουν στην κάλυψη των αναγκών φροντίδας των ηλικιωμένων, είτε σε εικοσιτετράωρη βάση, είτε για διημερεύουσα φροντίδα, ή για κατ' οίκον φροντίδα. Συγκεκριμένα, το 2017, 58 τέτοια προγράμματα που εξυπηρετούν περίπου 2 000 ηλικιωμένους, έλαβαν συνολική κρατική ενίσχυση ύψους €1.309.400, ποσό το οποίο αντιστοιχεί περίπου στο 17% του συνολικού ποσού που δόθηκε για επιχορήγηση όλων των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας παγκύπρια. Για το 2018 οι Κρατικές Ενισχύσεις είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθούν μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου του 2018.

Η κοινωνική πραγματικότητα, την οποία βιώνουμε όλοι καθημερινά, με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές εξελίξεις, συνηγορούν στην άποψη ότι η τρίτη ηλικία αποτελεί μία δυναμική συνιστώσα της σύγχρονης εποχής. Η ενεργός συμμετοχή της σε τομείς και επίπεδα που ξεπερνούν τα στενά οικογενειακά όρια αποτελεί πλέον επιβεβλημένη και καθοριστική προϋπόθεση υγιούς εξέλιξης της κοινωνίας μας.

Θα ήταν παράλειψή μου να μην καταθέσω την απεριόριστη εκτίμησή μου προς τους γηραιότερους συμπολίτες μας, τόσο για την ανεκτίμητη προσφορά τους στην κυπριακή κοινωνία, όσο και ως πηγή έμπνευσης και παραδείγματος για τις νέες γενιές, καθώς επίσης να δώσω τα συγχαρητήριά μου στη Διοικούσα Επιτροπή και στο προσωπικό του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού για τη διοργάνωση της σημερινής Συνόδου.

Κλείνοντας, σας διαβεβαιώνω ότι η μέριμνα του κράτους για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας και η διασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσής τους θα συνεχίσει να είναι ουσιαστική και διαρκής.

Εύχομαι καλή επιτυχία στις σημερινές σας εργασίες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Μαληκκίδη.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να εισηγηθώ να πάρετε αυτή την ομιλία όπως έχει κατατεθεί, να τη μελετήσετε για να γίνουν οι ανάλογες εκθέσεις για την επόμενη σύνοδο, του χρόνου και με τη συνεργασία των επιτροπών μέσα στα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου προς την εκτελεστική εξουσία.

Καλώ τώρα στο βήμα την Ιατρική Λειτουργό πρώτης τάξης του Υπουργείου Υγείας, Δρ Στάλα Κιούπη, να διαβάσει το χαιρετισμό του Υπουργού Υγείας.

Κυρία Κιούπη, έχετε το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ:

(ΔΡ. ΣΤΑΛΩ ΚΙΟΥΠΗ)

Ευχαριστώ, καλημέρα σας.

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Κύριε Επίτροπε Εθελοντισμού και μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,

Κύριε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού,

Κυρία Πρόεδρε της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων,

Κυρία Πρόεδρε της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων,

Κυρίες και κύριοι,

Μεταβιβάζω αυτούσιο το χαιρετισμό του Υπουργού Υγείας, ο οποίος σας στέλλει του χαιρετισμούς του και την ίδια ώρα τις απολογίες του, διότι άλλες υποχρεώσεις τον κράτησαν, ώστε να μην μπορέσει να είναι μαζί σας σήμερα. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν σας εκτιμά και δεν σας σέβεται.

«Αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για μένα η πρόσκλησή σας να απευθύνω χαιρετισμό στην 20^ή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων με θέμα **“Προς μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες”**. Στη σύγχρονη εποχή τα άτομα της τρίτης ηλικίας παρ' όλο ότι διανύουν μια

εύθραυστη περίοδο εντούτοις διατηρούν το ενδιαφέρον τους να παραμείνουν παραγωγικά και δραστήρια μέλη της κοινωνίας. Η ανάγκη εποικοδομητικής συμμετοχής στα καθημερινά κοινωνικοπολιτικά θέματα καθιστά τα άτομα αυτά άξια προσοχής, αλλά και σεβασμού. Κάθε κράτος οφείλει να αναπτύσσει για τους ηλικιωμένους δομές απασχόλησης και εύκολης προσβασιμότητας στις υπηρεσίες της ηλεκτρονικής επικοινωνίας, της κοινωνικής πρόνοιας και της υγείας. Γι' αυτό έχουμε υποχρέωση να διασφαλίζουμε τα δικαιώματά τους, να τα προστατεύουμε από τον κοινωνικό αποκλεισμό και να τους προσφέρουμε ευκαιρίες και ικανοποιητικές, προσβάσιμες κρατικές υπηρεσίες.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας από τις αρχές του 21^{ου} αιώνα, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αριθμός και η διάρκεια ζωής των ηλικιωμένων ατόμων αυξάνει ενώ ο αριθμός των γεννήσεων μειώνεται, επισημαίνει την ανάγκη λήψης μέτρων, ώστε οι ηλικιωμένοι να μην καταστούν αδρανείς και ευπαθείς. Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτει η πηγή δεδομένων της Eurostat, το 2016 το προσδόκιμο ζωής είναι για μεν τους άνδρες η ηλικία των 80,5 χρονών ενώ το 2015 ήταν 79,8 χρονών, για δε τις γυναίκες το 2016 ανέρχεται στα 84,7 χρόνια, ενώ το 2015 ήταν 83,5 χρονών. Τα στοιχεία αυτά δηλώνουν ότι σε λίγα χρόνια ο αριθμός των ατόμων που βρίσκεται στην ευαίσθητη αυτή ηλικία θα αυξηθεί σημαντικά.

Για την κυβέρνηση Αναστασιάδη αποτελεί προτεραιότητα η δημιουργία προγραμμάτων κινητοποίησης και διαμόρφωσης αποτελεσματικής πολιτικής για τη δραστηριοποίηση και φροντίδα των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Επειδή στην ηλικιακή αυτή περίοδο η ζήτηση για υπηρεσίες υγείας αυξάνει, το Υπουργείο Υγείας είναι πεπεισμένο ότι με την εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας ο ασθενής θα τεθεί στο επίκεντρο, μέσα από ένα σύστημα λειτουργικό και εύκολα προσβάσιμο. Οι πολίτες της τρίτης ηλικίας θα απολαμβάνουν αναβαθμισμένες υπηρεσίες στην περίθαλψη και στη

θεραπεία και θα έχουν την ευκαιρία να εξασφαλίζουν σε πολύ μειωμένες τιμές τα ίδια φάρμακα που λαμβάνουν σήμερα.

Μέχρι την εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας και για την απάμβλυνση των λιστών αναμονής, το Υπουργείο Υγείας προχώρησε σε ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην άμεση εξυπηρέτηση των πολιτών. Επίσης, το Υπουργείο Υγείας συνεχίζει να αναπτύσσει την υπηρεσία της κατ' οίκον νοσηλείας, που προσφέρεται σήμερα σε όλες τις επαρχίες της ελεύθερης Κύπρου και λειτουργεί σε πενθήμερη βάση. Η υπηρεσία μας αυτή εξυπηρετεί άτομα της τρίτης ηλικίας που διαμένουν στο σπίτι με διαπιστωμένες ανάγκες για νοσηλευτική φροντίδα, καθώς και άτομα με χρόνια παθολογικά προβλήματα ή άτομα με ειδικές ανάγκες υγείας, με οξεία προβλήματα υγείας στα οποία μπορεί να προσφερθεί θεραπεία στο σπίτι ή που χρειάζονται νοσηλευτική φροντίδα στο σπίτι μετά από την παραμονή τους νοσοκομείο.

Έρθε ο καιρός που όλοι μαζί, κυβέρνηση, τοπική αυτοδιοίκηση, πολιτεία και κοινωνία, να αντιμετωπίσουμε τα γηρατειά, όχι μόνο ως πρόβλημα ιατρικό ή οικονομικό. Οι ηλικιωμένοι θέλουν να ζήσουν με αξιοπρέπεια και όχι απλά να επιζήσουν. Τους οφείλουμε την ολιστική αντιμετώπιση με γνώμονα τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες για να έχουμε ανάμεσά μας υγιείς και ενεργοποιημένους πολίτες.

Με σεβασμό και αίσθημα ευγνωμοσύνης απέναντι σε όλους εκείνους που διένυσαν την παραγωγική ηλικία και έδωσαν με γενναιότητα το δικό τους αγώνα για καλύτερη ζωή, απευθύνω θερμές ευχαριστίες στον Πρόεδρο και στα Μέλη του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, στην Πρόεδρο της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων και σε όλους όσους έχουν συμβάλει στη διοργάνωση της σημερινής Συνόδου.

Σας ευχαριστώ πολύ και εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες σας.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ την κ. Κιούπη.

Παρακαλώ τώρα τον Επίτροπο Εθελοντισμού και μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ. Γιάννη Γιαννάκη να προσέλθει στο βήμα για το δικό του χαιρετισμό.

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ:

(ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗ)

Πρόεδρε της Βουλής,

Φίλοι βουλευτές,

Γενική Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,

Εκπρόσωποι κρατικών υπηρεσιών,

Βλέπω τον κ. Ολύμπιο, που χαίρομαι που τον ξαναβλέπω,

Πρόεδρε του ΠΣΣΕ,

Αγαπητοί βουλευτές,

Είχα μια συζήτηση πριν από λίγο με φίλους βουλευτές, που λέγαμε για τους αριθμούς της τρίτης ηλικίας ανά το παγκόσμιο, σε περίπου πενήντα χρόνια θα είναι 1,2 δις. Ο συνδυασμός της υπογεννητικότητας με την αύξηση του προσδόκιμου ζωής δημιουργεί πλέον την ομάδα της τρίτης ηλικίας, ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού των σύγχρονων κοινωνιών. Αυτό αλλάζει τις πραγματικότητες στην κοινωνία, αυτό αλλάζει τις πραγματικότητες των κρατών στο πώς παρέχουν υπηρεσίες σε αυτή την ομάδα του πληθυσμού μας. Και είναι εδώ που πρέπει να προσαρμοστούμε στα νέα δεδομένα. Η υγεία, η διαβίωση, η κοινωνική ένταξη, η εργασία, η ψυχαγωγία, είναι κάτι που πρέπει να τα δούμε σοβαρά με αυτούς τους νέους αριθμούς που μόλις έχω αναφέρει. Και φυσικά η πολιτεία φέρει το μερίδιο ευθύνης, αλλά και η κοινωνία φέρει το δικό της

μερίδιο. Γι' αυτό και στον τομέα του εθελοντισμού, στον τομέα των οργανώσεων υπάρχει ένα μεγάλο κομμάτι που στηρίζει τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Εγώ σ' αυτό που θέλω να σταθώ, που είναι πάρα πολύ σημαντικό για μένα, είναι ότι είναι ευθύνη όλων μας να ενεργοποιήσουμε τα άτομα της τρίτης ηλικίας στα κοινά. Η ενεργός γήρανση μέσα από έρευνες αναδεικνύει ότι βελτιώνει τα άτομα που ασχολούνται με τα κοινά στα θέματα ψυχικής υγείας, πνευματικής υγείας και σωματικής υγείας περίπου κατά 40%. Άρα, αυτό το κομμάτι θα πρέπει να το δούμε πάρα πολύ σοβαρά.

Επίσης, η ενεργοποίηση της τρίτης ηλικίας στα κοινά βοηθά στην κοινωνική ένταξη και νομίζω είναι κάτι που όλοι μας θα πρέπει να το ενθαρρύνουμε. Παράδειγμα, η Βουλή των Γερόντων, παράδειγμα ο Φορέας για την Τρίτη Ηλικία είναι τρόποι με τους οποίους ενεργοποιούμε εσάς στα κοινά και θέλω να τονίσω κάτι: Αν θέλουμε να αλλάξουμε πράγματα, αν θέλουμε να βελτιώσουμε την κοινωνία μας ή και την πολιτεία μας, αυτό θα γίνει μόνο και με τη συμμετοχή τη δική σας. Η συμμαχία της κοινωνίας με την πολιτεία είναι αυτό που μας κάνει καλύτερους.

Γι' αυτό θέλω να σας συγχαρώ για την ενεργό συμμετοχή σας και στη Βουλή των Γερόντων, αλλά και στα κοινά, διότι βλέπω πολλούς από εσάς που είσαστε σε διάφορες οργανώσεις, να συγχαρώ τον Πρόεδρο του ΠΣΣΕ και τον ΠΣΣΕ γενικότερα γι' αυτές τις πολύ σημαντικές πρωτοβουλίες και ας βοηθήσουμε όλοι μαζί στο να σας παρέχουμε την ποιότητα της υγείας, της διαβίωσης και της ψυχαγωγίας που οφείλουμε να σας δώσουμε, σε εσάς που δώσατε τόσα πολλά σε εμάς. Και να μην ξεχνούμε ότι -το λέω πάντα- θυμούμαι πάντα τον παππού μου και τη γιαγιά μου, που δεν είναι στη ζωή, αλλά να μην ξεχνούμε ότι ο πυρήνας της οικογένειας της Κύπρου βασίζεται σε σας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Καλώ στο βήμα τον κ. Τάσο Παπαθωμά, τιμής ένεκεν μέλος του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, για να παρουσιάσει την πορεία της λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων.

Παρακαλώ, κύριε Παπαθωμά, έχετε το βήμα.

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΜΕΛΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

(ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΘΩΜΑ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Κύριοι βουλευτές,

Κύριε Επίτροπε Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,

Κύριοι εκπρόσωποι των Υπουργείων Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας,

Αγαπητοί προσκεκλημένοι,

Αγαπητοί συνάδελφοι και αγαπητές συναδέλφισσες,

Κύριοι Πρόεδροι του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, νυν και πρώην,

Και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων,

Φέτος συμπληρώνονται 20 χρόνια λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων. Η Βουλή των Γερόντων ως θεσμός ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1999 από το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας, με την ευκαιρία του Διεθνούς Έτους Ηλικιωμένων από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, με το σύνθημα «Προς μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες», με απώτερο σκοπό να συμβάλει στους στόχους του Διεθνούς Έτους Ηλικιωμένων. Με αφορμή τον εορτασμό των 20 χρόνων λειτουργίας

της Βουλής των Γερόντων, τις εργασίες της φετινής Συνόδου θα απασχολήσει το θέμα **«Προς μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες»**, το οποίο αποτέλεσε θέμα και στην 1^η Σύνοδο το 1999.

Ως Πρόεδρος τότε του ΕΣΣΕ Λευκωσίας, πλαισιωμένος από στενούς συνεργάτες, τον νυν Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Δημήτρη Συλλούρη, ως βουλευτής τότε, την κ. Χρύσω Αργυρού, γραμματέα τότε του ΕΣΣΕ Λευκωσίας, τον αποθανόντα Αργυρό Μιχαήλ, Ανώτερο Γραμματέα των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων, και εκπροσώπους των κοινοτήτων Αληθινού και Λιβαδιών Πιτσιλιάς, εργαστήκαμε σκληρά για να δώσουμε σάρκα και οστά στην ιδέα για τη δημιουργία του θεσμού της Βουλής των Γερόντων.

Στόχος και σκοπός της Βουλής των Γερόντων ήταν και είναι:

1. Η εκπροσώπηση όλων των Εθελοντικών/Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που ασχολούνται με θέματα και προβλήματα της τρίτης ηλικίας.
2. Η αντιπροσώπευση ατόμων που δεν ανήκουν σε οργανωμένα σύνολα, τα οποία αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω ηλικίας και βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές.

Ως θεσμός, η Βουλή των Γερόντων συμβάλλει με κάθε τρόπο στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση και επίλυση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ηλικιωμένοι μας. Στα πλαίσια της λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων, σύμφωνα με το πλαίσιο λειτουργίας των επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων, εκτός από το Συντονιστικό Σώμα, λειτουργούν δύο επιτροπές, η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας και η Επιτροπή Υγείας.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας ασχολείται με θέματα όπως οι προσφερόμενες υπηρεσίες προς τους ηλικιωμένους και η ανάγκη βελτίωσης και εκσυγχρονισμού τους,

καθώς και ο εντοπισμός κοινωνικών θεμάτων που απασχολούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Η Επιτροπή Υγείας ασχολείται με θέματα υγείας που απασχολούν τους ηλικιωμένους μας.

Οι πρώτοι βουλευτές της Βουλής των Γερόντων προήλθαν από το Σύνδεσμο Συνταξιούχων βουλευτών και από εκπροσώπους οργανώσεων που ασχολούνται με θέματα ηλικιωμένων.

Την έναρξη του θεσμού της Βουλής των Γερόντων σηματοδότησε η 1^η Σύνοδος στην οποία συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την παρεχόμενη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στα ηλικιωμένα άτομα, τον κοινωνικό αποκλεισμό, την ανάγκη εξεύρεσης τρόπων υγιούς απασχόλησής τους, καθώς και την ανάγκη βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των προσφερόμενων υπηρεσιών, ιδιαίτερα των κατοίκων της υπαίθρου και αναζητήθηκαν, μέσα από εποικοδομητική συζήτηση, οι τρόποι αντιμετώπισής τους.

Την επόμενη χρονιά, υπό το φως των πορισμάτων της 1^{ης} Συνόδου, τους βουλευτές της Βουλής των Γερόντων απασχόλησε ο ρόλος των ηλικιωμένων στην Κυπριακή Κοινωνία, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και η ευθύνη του κράτους και της κοινωνίας γενικότερα. Σημαντική αναφορά έγινε και στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ηλικιωμένων, θέμα το οποίο απασχόλησε και την 3^η Σύνοδο, δίνοντας όμως ιδιαίτερη έμφαση στο δικαίωμα στην υγεία και στην πρόνοια.

Το 2002, η Κοινωνική Ενσωμάτωση των ατόμων της τρίτης ηλικίας και η πρόσβαση σε υπηρεσίες στον τομέα της υγείας, αποτέλεσαν βασικά θέματα συζήτησης της Συνόδου. Σε αυτή την Σύνοδο είχαμε τη χαρά να έχουμε μαζί μας τον Αντιπρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου για τη Γήρανση από την Αγγλία και τον Πρόεδρο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Συνταξιούχων Δημόσιων Υπαλλήλων.

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις του ευρύτερου περιβάλλοντος οι συζητήσεις των επόμενων συνόδων της Βουλής των Γερόντων έδωσαν έμφαση σε θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος. Στην 5^η Σύνοδο συζητήθηκε η ανάγκη συμμετοχής της τρίτης ηλικίας στα κέντρα λήψης αποφάσεων, ενώ οι εργασίες της 6^{ης} και της 7^{ης} Συνόδου επικεντρώθηκαν στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ηλικιωμένων και στο ρόλο των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, στην υλοποίηση των στόχων του και τέθηκαν εισηγήσεις για την πορεία εφαρμογής του.

Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων, η επάρκεια των συντάξεων καθώς και η ανάγκη εύρεσης λύσεων για την εξάλειψη των διακρίσεων εις βάρος των ηλικιωμένων, προβληματίσαν, μέσα από πνεύμα εποικοδομητικού διαλόγου, τους βουλευτές της Βουλής των Γερόντων στην 8^η Σύνοδο της Βουλής.

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις των αποτελεσμάτων της 6^{ης} και της 7^{ης} Συνόδου, η 9^η Σύνοδος επανέφερε θέσεις και εισηγήσεις αναφορικά με την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τους ηλικιωμένους και έθεσε πιο επιτακτικά το αίτημα για υπηρεσίες με υψηλή ποιότητα για όλους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Το 2008, δηλαδή στα 10 χρόνια λειτουργίας του θεσμού, η Βουλή των Γερόντων επανέφερε αιτήματα που έχουν σχέση με τα βασικά δικαιώματα των ηλικιωμένων, τις συντάξεις και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και συζήτησε το πρόβλημα των κοινωνικών διακρίσεων.

Για πρώτη φορά, στην 11^η Σύνοδο συζητήθηκε η οικονομική κρίση στην Κυπριακή Κοινωνία και τα αρνητικά αποτελέσματα που προκύπτουν, όπως ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια.

Η ενεργός γήρανση, η ποιότητα ζωής, η αξιοπρεπής διαβίωση και η εποικοδομητική αφυπηρέτηση, απασχόλησαν τις εργασίες των επόμενων δύο Συνόδων, το 2010 και το 2011.

Με αφορμή το Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών, το 2012, η Βουλή των Γερόντων πραγματοποίησε για πρώτη φορά κοινή Σύνοδο με την Κυπριακή Παιδοβουλή, της οποίας κύριος στόχος ήταν να δοθεί βήμα και έναυσμα στο διαγενεαλογικό διάλογο και να ενισχυθεί η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών κάτω από το σύνθημα «Δώσε μου τη γνώση σου, να σου δώσω τη δύναμή μου».

Το 2013 και το 2014 η Βουλή των Γερόντων, επανέφερε το θέμα της οικονομικής κρίσης και παρουσίασε τις αρνητικές συνέπειες προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας γενικότερα, ιδιαίτερα δε σε σχέση με το βιοτικό τους επίπεδο.

Το αναφαίρετο δικαίωμα των ηλικιωμένων σε ποιότητα ζωής και υγείας, αλλά και η ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας ζωής, αποτέλεσαν κύρια θέματα συζήτησης στην 17^η και 18^η Σύνοδο, το 2015 και το 2016.

Στην περσινή Σύνοδο, με το θέμα «Γερνάω Αλλιώς», τονίστηκε η σημασία της ραγδαίας εξέλιξης της επιστήμης και της τεχνολογίας και συζητήθηκε πώς αυτή επηρεάζει τους ηλικιωμένους.

Το 2017, η Βουλή των Γερόντων, απέκτησε Κανονισμούς Λειτουργίας, οι οποίοι εγκρίθηκαν από την ολομέλεια της Συνόδου.

Το έργο της Βουλής των Γερόντων, είναι σαφώς πολυδιάστατο και προσηλωμένο στην ανάδειξη και αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι μας. Η κάθε Σύνοδος υποστηρίχθηκε θερμά από τους εκάστοτε Προέδρους της Βουλής των Αντιπροσώπων. Τον κ. Νίκο Αναστασιάδη, στην 1^η Σύνοδο, τον κ. Αβραάμ Αντωνίου 2^η Σύνοδος, ως προεδρεύων, τον κ. Δημήτρη Χριστόφια από την 3^η μέχρι την 9^η Σύνοδο, τον κ. Μάριο Κάρογιαν από την 10^η έως τη 12^η Σύνοδο, τον κ. Γιαννάκη

Ομήρου από την 13^η έως τη 17^η Σύνοδο και τον κ. Δημήτρη Συλλούρη από την 18^η Σύνοδο μέχρι και σήμερα και στα επόμενα χρόνια ελπίζω.

Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν και οι Πρόεδροι των Επιτροπών της Βουλής των Γερόντων, πλαισιωμένοι από μέλη/βουλευτές της Βουλής των Γερόντων.

Για την Επιτροπή Υγείας ο κ. Παύλος Δίγκλης από την 1^η μέχρι την 6^η Σύνοδο, ο κ. Τάκης Αγαθοκλέους από την 7^η μέχρι την 16^η Σύνοδο ως Πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας, η κ. Λυγία Φυσεντζίδου από την 17^η μέχρι σήμερα.

Για την Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας ο κ. Λοίζος Χριστοδούλου, την 1^η Σύνοδο, ο κ. Αντώνης Πρωτοπαπάς από την 2^η μέχρι τη 13^η Σύνοδο, ο κ. Τάσος Παπαθωμάς από την 14^η μέχρι τη 16^η Σύνοδο και η κ. Αλέκα Γράβαρη Πρέκα από την 17^η μέχρι σήμερα.

Η Βουλή των Γερόντων είναι ένας ιδιαίτερα ζωντανός και χρήσιμος θεσμός, ο οποίος έδωσε την ευκαιρία να αρχίσει ένας δημιουργικός διάλογος μεταξύ των εκπροσώπων των ηλικιωμένων, της κυβέρνησης και της Βουλής των Αντιπροσώπων, για την εξεύρεση λύσεων των διάφορων προβλημάτων των ηλικιωμένων.

Στις μέρες μας οι ηλικιωμένοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, όχι μόνο λόγω της μετάδοσης των εμπειριών και γνώσεών τους, αλλά και λόγω της βοήθειας που προσφέρουν στα παιδιά και στα εγγόνια τους. Το μεσημέρι που πηγαίνω στο σχολείο να πάρω τα εγγόνια μου, έχω προσέξει ότι το 70% με 80% περίπου είναι παππούδες και γιαγιάδες που πηγαίνουν να πάρουν τα παιδιά τους από τα σχολεία.

Γι' αυτό λοιπόν ας συνεχίσουμε να δίνουμε φωνή στους ηλικιωμένους μέσα από αυτό το θεσμό, γιατί πιστεύω πως η Βουλή των Γερόντων έχει να δώσει πολλά ακόμη στην κοινωνία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Παπαθωμά.

Η κ. Χρύσω Αργυρού στο βήμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ)

Μπορώ να μιλήσω από τη θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Απ' εκεί, είναι εντάξει.

Μετά την επίδοση πλακετών θα γίνει ένα μικρό διάλειμμα και μετά θα επανέλθετε με προεδρεύοντα τον κ. Γιώργο Τ. Γεωργίου, βουλευτή του ΑΚΕΛ. Δεν είναι ο γηραιότερος, αλλά έβαλε μέσο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ)

Τώρα θα γίνουν επιδόσεις τιμητικών πλακετών σε μερικούς από τους ανθρώπους που βοήθησαν στη διατήρηση αυτού του θεσμού της Βουλής των Γερόντων και πρωτεργάτες.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και Πρόεδρο του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων κ. Ηλία Δημητρίου και τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων για την απεριόριστη στήριξή τους στο θεσμό της Βουλής των Γερόντων και στο πρόσωπό τους θα τιμηθούν και όλοι οι πρώην και νυν και λειτουργοί της Βουλής.

(Απονέμεται τιμητική πλακέτα στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων από τον κ. Ηλία Δημητρίου, Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και Πρόεδρο του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων.)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ)

Παρακαλώ να παραμείνετε εκεί για να τιμήσουμε και τους επόμενους.

Παρακαλώ να προσέλθει ο κ. Σταύρος Ολύμπιος, θα τιμηθεί για τη μακρόχρονη προσφορά του ως Πρόεδρος του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων.

(Απονέμεται τιμητική πλακέτα.)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ)

Θα τιμήσουμε τον κ. Παύλο Δίγκλη, ο οποίος ήταν από τους πρωτεργάτες, που ήταν μέσα στο Σύνδεσμο των βουλευτών. Θα πάρει την πλακέτα εκ μέρους του Παγκύπριου Συνδέσμου Καρδιοπαθών ο κ. Στέλιος Χριστοδούλου.

(Απονέμεται τιμητική πλακέτα.)

Παρακαλώ τον κ. Χρίστο Χριστοδούλου, γιο του μακαριστού Λοΐζου Χριστοδούλου, που και αυτός ήταν από τους πρωτεργάτες της Βουλής των Γερόντων να προσέλθει στο βήμα να παραλάβει την πλακέτα.

(Απονέμεται τιμητική πλακέτα.)

Παρακαλώ να προσέλθει στο βήμα ο γιος του μακαριστού Αργυρού Μιχαήλ, ο γιος του Φαίδωνας Μιχαήλ, που ήταν από τους βασικούς συνεργάτες μας στη λειτουργία αυτού του θεσμού.

(Απονέμεται τιμητική πλακέτα.)

ΦΑΙΔΩΝΑΣ ΜΙΧΑΗΛ:

Αντιλήφθηκα σήμερα πόσο σημαντική ήταν η προσφορά του πατέρα μου. Όντας και εγώ μέλος σε κάποιους συνδέσμους, το κυριότερο πρόβλημα είναι πάντα η αρχή, είναι να δημιουργηθεί κάτι και μετά να βρεθούν κάποιοι αξιόλογοι άνθρωποι να βοηθήσουν στο να αναπτυχθεί ο σύνδεσμος και το κίνημα και η ευημερία. Σήμερα

αντιλήφθηκα πόσο μεγάλο έργο έχει προσφέρει ο πατέρας μου με το να αρχίσουν κάποιοι μαζί με την κ. Χρύσω Αργυρού και τον κ. Παπαθωμά. Είμαι εξαιρετικά συγκινημένος, διότι άκουγα στις ομιλίες για γηρατειά, για τρίτη ηλικία, για γέροντες, αντιλαμβάνομαι ο όρος "γέροντας" φέρει τον όρο "σοφία" πίσω του, αλλά όταν ακούεις γέροντες και τρίτη ηλικία νιώθεις ότι έχεις μπροστά σου ανθρώπους τελειωμένους. Εγώ βλέπω εδώ ανθρώπους που έχουν μέσα τους ζωή να προσφέρουν, που μεγαλώνουν τα παιδιά μας και πραγματικά νιώθω ότι έχετε τόσα πολλά να προσφέρετε, πολλά περισσότερα από εμάς που ίσως είμαστε απορροφημένοι στις δουλειές μας, δεν σκεφτόμαστε τόσο πολύ την κοινωνία και έτσι θέλω να σας ευχαριστήσω πραγματικά για το έργο που προσφέρετε και να πω ότι είμαι περήφανος για τον πατέρα μου που ήταν μέλος αυτού του κινήματος γι' αυτή την ωραία αρχή.

Σας ευχαριστώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ)

Σας ευχαριστούμε όλους.

Κύριε Πρόεδρε, δεν ξέρω αν κάμνω κάποια παρανομία, αλλά επειδή είναι τα εικοσάχρονα και καμιά φορά δε βγάλαμε μία αναμνηστική φωτογραφία όλοι, αν γίνεται, να μαζευτούμε όλοι. Επειδή το είδα προχθές που έγινε με τους νέους και μου άρεσε, αν γίνεται να βγάλουμε μια αναμνηστική φωτογραφία, να μαζευτούμε όλοι εδώ πάνω για μια φωτογραφία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βέβαια. Ελάτε όλοι κοντά.

(Αναμνηστική φωτογραφία)

(Διάλειμμα)

(Ωρα διακοπής: 10.30 π.μ.)

Επειδή ο κ. Παύλος Δίγκλης απουσιάζει στο εξωτερικό, θα παραλάβει την πλακέτα ο κ. Τάσος Παπαθωμάς.

(Ωρα επανέναρξης: 11:28 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΓΙΩΡΓΟΣ Τ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Κυρίες και κύριοι, συνεχίζουμε τις εργασίες μας. Θα πω ότι είναι ιδιαίτερη τιμή μου να προεδρεύω σήμερα των εργασιών.

Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι θα περάσει από κοντά σας ένα έντυπο, στο οποίο θα σημειώσετε τα ονόματά σας όσοι προτίθεστε να μιλήσετε για το θέμα αυτό. Είναι παράκληση οι ομιλίες σας να μην ξεπερνούν το ενάμισι λεπτό και να μη γίνονται παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια των ομιλιών. Επίσης, θα ήταν παράκλησή μου να μη γίνονται ομιλίες για θέματα τα οποία έχουν ήδη συζητηθεί και των οποίων η συζήτηση έχει ήδη εξαντληθεί. Επίσης, σας παρακαλώ να σηκώνετε το χέρι σας για να σας δίνεται ο λόγος και όταν παίρνετε το λόγο να είστε όρθιοι, αν αυτό είναι δυνατόν, και να αναφέρετε το όνομά σας και την οργάνωση που εκπροσωπείτε, για να διευκολύνετε τις στενογράφους της Βουλής να καταγράψουν όλα όσα λέγονται στη συνεδρίαση αυτή. Επιπρόσθετα, θα ήθελα να σας αναφέρω ότι καταγράφονται στα πρακτικά μόνο οι ομιλίες σας και όχι άλλα κείμενα που θα καταθέσετε στη Βουλή. Έτσι είναι η πρακτική της Βουλής. Θα ήταν επίσης παράκληση να αποφεύγονται τα χειροκροτήματα. Είναι κανονισμός. Θα σας παρακαλούσα επίσης να απενεργοποιήσετε τα κινητά σας τηλέφωνα.

Τέλος, στον φάκελό σας υπάρχει ένα έντυπο αξιολόγησης της σημερινής συνεδρίας, που θα σας παρακαλούσα να το συμπληρώσετε.

Θα προχωρήσουμε τώρα με τις δύο εκθέσεις. Παρακαλώ την Πρόεδρο της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων, κ. Λυγία Φυσεντζίδου, να διαβάσει την έκθεση της επιτροπής.

(Κατάλογος των Βουλευτών της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων επισυνάπτεται ως Παράρτημα 1.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

(Λ. ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΟΥ)

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

«Προς μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες»

Θερμά χαιρετίζω όλους τους παρισταμένους στην 20^ή σημερινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Πόσο ωραίο είναι να ζεις και να θυμάσαι... Ο Θεός μας αξίωσε και διανύσαμε αυτή την πορεία της «Βουλής των Γερόντων», που εδώ και είκοσι χρόνια, κάθε χρόνο τέτοια εποχή, συναντιόμαστε για να παρουσιάσουμε τα προβλήματα που ταλανίζουν τη δική μας ηλικία. Άλλα λύνονται, αλλά τα περισσότερα δυστυχώς, επαναλαμβάνονται και επαναλαμβάνονται, με την προσμονή πως θα γίνει κάτι.

Το θέμα μας φέτος, όπως και πριν 20 χρόνια, «Προς μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες». Ναι, ζούμε με τα μικρά παιδιά, τους εφήβους, τους νέους, τους μεσήλικες, τους ηλικιωμένους. Έτσι ακριβώς αποτελείται η κάθε κοινωνία.

Εμείς που έχουμε διαβεί όλες τις ηλικίες, βιώσαμε διάφορες καταστάσεις στην πορεία της ζωής μας, τώρα προσμένουμε πορεία προς τον Κύριο, ας αφυπνίσουμε τους ιθύνοντες να ακούσουν τις ανάγκες παροχών για καλύτερες μέρες διαβίωσης.

Αιτήματα:

1. Να γίνει άμεσα η εφαρμογή του ΓΕΣΥ χωρίς άλλη αναβολή. Το 2014 απεφασίσθη ότι την 1^η Ιουλίου 2015 θα ξεκινούσε η εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Πλέον κατάντησε ανέκδοτο! Απαιτούμε να εφαρμοστεί μέσα στα καθορισμένα χρονοδιαγράμματα

που καθορίστηκαν στις νομοθεσίες, που ομόφωνα ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων στις 16 Ιουνίου 2018. Βεβαίως, όπως μας έχουν ενημερώσει από το Υπουργείο Υγείας, άρχισαν οι πρώτες εφαρμογές με τη συμπλεγματοποίηση των Αγροτικών Κέντρων Υγείας και από την αρχή του νέου χρόνου θα αρχίσει η εφαρμογή της αυτονόμησης των κρατικών νοσηλευτηρίων. Αναμένουμε.

2. Άμεσα να γίνει η μηχανογράφηση των φακέλων. Ας αναλογιστούν έστω και μια στιγμή όλοι αυτοί που πολεμούν το ΓΕΣΥ τον πόνο και την απελπισία που προκαλούν στον πληθυσμό με τις αναβολές και τα θέλω τους. Όντας ευρωπαϊκό κράτος προσπαθούμε να γίνουμε τριτοκοσμικοί; Ως ενημέρωση από το Υπουργείο Υγείας, άρχισε η μηχανογράφηση και αναμένεται σύντομα η ολοκλήρωση.
3. Να τοποθετηθούν επαρκή και μόνιμα καθίσματα στους χώρους εγγραφής και φαρμακείου σε όλα τα νοσηλευτήρια, για να μην ταλαιπωρείται όρθιος ο ασθενής.
4. Ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας (Ο.Α.Υ.) να αναγνωρίσει την καρδιοπάθεια ως χρόνια ασθένεια, με κύριο δικαίωμα άμεσης πρόσβασης στον καρδιολόγο, χωρίς ανάγκη παραπεμπτικού από τον οικογενειακό γιατρό.
5. Σεβασμός στην τρίτη ηλικία από τους λειτουργούς υγείας στα νοσηλευτήρια.
6. Στη νέα πτέρυγα του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας να γίνει χωρίς καθυστέρηση επεμβατικό κέντρο καρδιολογίας, προς εξυπηρέτηση της Επαρχίας Λάρνακας και Αμμοχώστου.
7. Να μειωθούν οι λίστες αναμονής. Ακόμη παρατηρείται καθυστέρηση σε ορισμένες ομάδες ασθενών.
8. Επιχορήγηση από το κράτος φαρμάκων που δεν προσφέρονται στα κρατικά νοσηλευτήρια.

9. Άδεια οδήγησης. Απαράδεκτη η προτεινόμενη προσθήκη του άρθρου 7 του περί Αδείας Οδήγησης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018, που προβλέπει την ετήσια παρουσίαση πιστοποιητικού υγείας από τέσσερις ειδικότητες ιατρών από πρόσωπα ηλικίας μεγαλύτερης των 76 ετών, για ανανέωση της άδειας οδήγησης. Τυχόν έγκριση της προτεινόμενης προσθήκης θα προκαλέσει τεράστια ταλαιπωρία και απομόνωση των ηλικιωμένων που είναι ικανοί για οδήγηση.
10. Προσμένουμε επιτέλους να εγκριθεί η πλήρης απασχόληση της λειτουργού της Βουλής των Γερόντων, που εκκρεμεί εδώ και χρόνια.

Τέλος, εκ μέρους όλων ευχαριστώ τον Πρόεδρο και τους λειτουργούς της Βουλής των Αντιπροσώπων και όλους όσους συνέβαλαν στη διοργάνωση αυτής της Συνόδου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ την κ. Φυσεντζίδου.

Το ένατο θέμα είναι η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων.

Καλώ τώρα στο βήμα την κ. Αλέκα Γράβαρη Πρέκα, Πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, για να διαβάσει την έκθεση της επιτροπής.

(Κατάλογος των Βουλευτών της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων επισυνάπτεται ως Παράρτημα 2.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

(Α. ΓΡ. ΠΡΕΚΑ)

Έντιμε κύριε Προεδρεύοντα της Βουλής,

Αγαπητέ Επίτροπε Εθελοντισμού,

Κύριε Πρόεδρε του ΠΣΣΕ,

Κρατικοί λειτουργοί,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Με ανάμικτα αισθήματα η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων συμμετέχει στην εορταστική αυτή Σύνοδο. Αισθήματα ικανοποίησης για το έργο που επιτεύχθηκε, τον αγώνα που έγινε και απότιση φόρου τιμής σε ανθρώπους που έδωσαν σάρκα και οστά στην πραγματοποίηση των στόχων της.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας τα κυριότερα θέματα που την απασχόλησαν τα τελευταία χρόνια εστιάζονται πρώτα στο αίσθημα που νιώθουμε οι παλαιότεροι απ' όσα θλιβερά συμβαίνουν στον τόπο. Τον υποβιβασμό του επιπέδου της κοινωνίας, που για μας είναι περίπου αγνώριστη. Καταθέτουμε λοιπόν τις επισημάνσεις μας.

Είμαστε σήμερα το 8% του πληθυσμού, 105,648 θεσμοθετημένοι συνταξιούχοι, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας. Ένα μεγάλο ποσοστό είναι χαμηλοσυνταξιούχοι ή ηλικιωμένοι με χαμηλά εισοδήματα. Πρώτη επισημάνση είναι ότι καθυστερεί η τελική διευθέτηση της καταβολής του ΕΕΕ και της μικρής επιταγής για συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα, παρά τις προσπάθειες που έγιναν για χρόνια. Ένας στους τέσσερις, ποσοστό 24% για τους άνδρες, 26,4% για τις γυναίκες, βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας, παρά τη μικρή βελτίωση των 2,9% σε σύγκριση με το 2016. Η Κύπρος έχει την τρίτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε μικρότερη δαπάνη για συντάξεις. Με την αύξηση δε του προσδόκιμου ζωής, το χαμηλό εισόδημα αποκλείει πολλούς ηλικιωμένους από καλύτερο επίπεδο ζωής και τους οδηγεί σε κατάθλιψη, με τον κώδωνα κινδύνου να κρούει για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Έκθεση του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ τονίζει ότι αυτό αποτελεί κίνδυνο για τη ζωή των ηλικιωμένων.

Με ικανοποίηση χαιρετίζουμε την ίδρυση Φορέα Τρίτης Ηλικίας, με επιδίωξη την προώθηση λύσεων σε προβλήματα διαφόρων τάξεων ηλικιωμένων και εθελοντικών οργανώσεων, για πιο δημιουργική παρουσία στην κοινωνία. Αναμένουμε δραστικά

μέτρα δεδομένου ότι όσα αφορούν τους ηλικιωμένους είναι καλώς γνωστά στα άτομα που εντάχθηκαν στο νεοσύστατο αυτό σώμα. Είναι ανάγκη να επιδιωχθούν με κάθε τρόπο καλύτερες συνθήκες ζωής, η ένταξη στον κόσμο της τεχνολογίας και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων ανθρώπων που μπορούν να παραμείνουν ενεργοί πολίτες. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Οι γυναίκες στην ψηφιακή εποχή» στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών, σε ό,τι αφορά την Κύπρο είναι ενημερωμένοι και ενεργοί τρεις φορές περισσότεροι άνδρες από γυναίκες. Αυτό είναι κάτι που χρειάζεται να μελετηθεί, για προώθηση της ένταξης των γυναικών στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή.

Μέσα στο κύμα βίας που πλήττει την κοινωνία μας, το οποίο και ο νόμος αδυνατεί να αντιμετωπίσει σε ικανοποιητικό βαθμό, κρούσματα εξευτελιστικής συμπεριφοράς και βίας σε στέγες ηλικιωμένων, που τρέμουν ακόμα και να διαμαρτυρηθούν όντας οι αδύναμοι κρίκοι, μας ανησυχούν. Για άλλη μια φορά τονίζεται η ανάγκη αυστηρότερου ελέγχου στα προσόντα, το ήθος, την καταλληλότητα του προσωπικού και τις συνθήκες διαβίωσης στις στέγες, γιατί είναι άδικο να μένουν ατιμώρητες συμπεριφορές που προσθέτουν πίκρες σε ανθρώπους που πάλεψαν δεκάδες χρόνια στη ζωή τους και γίνονται τώρα εύκολος στόχος κακομεταχείρισης. Εκφράζουμε την ελπίδα ότι η μείωση κατά 9% του ΦΠΑ, η οποία βοηθά τους ιδιοκτήτες στεγών θα αξιοποιηθεί υπέρ των τροφίμων. Μεγάλο πρόβλημα αντιμετωπίζουν πολλοί ηλικιωμένοι με οικιακές βοηθούς, που παράνομα εγκαταλείπουν εργοδότες για διάφορους λόγους.

Οι αλλαγές στα κριτήρια για την παροχή επιδόματος φροντίδας συνεχίζουν να δημιουργούν προβλήματα. Ιδιοκτήτες στεγών καταφεύγουν σε λύσεις που πλήττουν την αξιοπρέπεια των τροφίμων. Κρατικές περικοπές σε οργανώσεις, συρρικνώσεις ιδρυμάτων, πλήττουν τον εθελοντισμό που καλείται να στηρίξει το κράτος, αντιμετωπίζοντας ο ίδιος οικονομικά προβλήματα. Επανερχόμαστε στο θέμα του νόμου

με βάση τον οποίο στις στέγες ηλικιωμένων μπορούν να φιλοξενοούνται άτομα με ψυχικά προβλήματα, αφού είχαμε στο παρελθόν θανάτους ηλικιωμένων από διαταραγμένα άτομα. Είναι ανάγκη να ληφθούν μέτρα για αντιμετώπιση του προβλήματος.

Να ενώσουμε στο σημείο αυτό τη φωνή μας με την Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων στην ανάγκη αντιμετώπισης των προβλημάτων ιατρικής φροντίδας. Το ΓΕΣΥ καθυστερεί απελπιστικά ενώ ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τονίζει ότι οι ηλικιωμένοι δικαιούνται την μεγαλύτερη προάσπιση των δικαιωμάτων τους στην υγεία, την κοινωνία, την οικονομία. Το κλείσιμο τοπικών κέντρων υγείας έχει δημιουργήσει προβλήματα σε ηλικιωμένους και απαιτείται άμεση δράση για λύση τους.

Εκκρεμεί το θέμα της επαναφοράς των μισθών των δημοσίων και ημικρατικών υπαλλήλων, όπως και των υπαλλήλων του ιδιωτικού τομέα στα προ του 2013 επίπεδα, καθώς και η επαναφορά των δικαιωμάτων όλων των συνταξιούχων. Οι περικοπές θα επηρεάσουν αργότερα τις συντάξεις και ήδη έπληξαν το επίπεδο ζωής διαφόρων τάξεων, όπως πολύτεκνες και μονογονεϊκές οικογένειες και άτομα με προβλήματα υγείας. Να τονιστεί εδώ ότι το χάσμα στις συντάξεις μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι κατά 7 μονάδες μεγαλύτερο από ό,τι σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυτό επηρεάζει μεγάλο αριθμό γυναικών. Είναι ανάγκη να καταργηθεί η πρόνοια με βάση την οποία όσοι αφυπηρετούν στα 63 χρόνια υφίστανται το περίφημο πέναλτι με μειωμένες συντάξεις.

Εξακολουθεί ακόμα να εκκρεμεί το πρόβλημα της συντήρησης προσφυγικών συνοικισμών, το οποίο οδηγεί σε εγκλωβισμό υπερηλίκων σε κτήρια χωρίς ανελκυστήρα. Παρά τη μερική αντιμετώπισή του, επείγει η λήψη των απαραίτητων μέτρων για πλήρη επίλυσή του. Παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα ασφάλειας, πέρα

από το γεγονός ότι ηλικιωμένοι εγκλωβίζονται στους ψηλότερους ορόφους και δεν έχουν τη δυνατότητα διακίνησης παρά μόνο με βοήθεια.

Αναμένεται η γνωμοδότηση του Ανωτάτου Δικαστηρίου για την εφαρμογή του νόμου περί καταβολής σύνταξης χηρείας στους άνδρες. Το κυβερνητικό νομοσχέδιο που παραπέμφθηκε στη Βουλή και απορρίφθηκε, προνοεί την καταβολή σύνταξης στους άνδρες που έχασαν τη σύζυγό τους από την 1^η Ιανουαρίου 2018, χωρίς αναδρομική ισχύ, κάτι που θεωρείται άδικο από τους επηρεαζόμενους, δεδομένου ότι σύνταξη χηρείας απολαμβάνουν όλες οι γυναίκες.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων χαιρετίζει την απόφαση για καταβολή τιμητικού επιδόματος σε όσους υπηρέτησαν πρόσθετη θητεία ή εφεδρεία κατά την τουρκική εισβολή του 1974. Παρά τις αντιδράσεις μερίδας των δικαιούχων για το ύψος και τους κανόνες υπολογισμού του επιδόματος και αναφορικά με τις συνθήκες σύλληψης των αιχμαλώτων, η απόφαση για τη καταβολή του ανεξαρτήτως του ύψους του, θεωρείται μια ελάχιστη ανταπόδοση σε αυτούς που υπερασπίστηκαν την πατρίδα με κίνδυνο της ζωής τους.

Έφθασε ήδη ένα μήνα τώρα σε όλα τα νοικοκυριά υπερχρεωμένη κατά 8-10% η φορολογία για την αποκομιδή σκυβάλων. Τονίζουμε ότι η αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης θα έπρεπε να καταργήσει το συσχετισμό του αριθμού των δωματίων κάθε οικίας με το ύψος της φορολογίας. Επιπρόσθετα δε ζητούμε να επανέλθει η πρόνοια μειωμένης φορολογίας για μονήρη άτομα. Είναι ανάγκη να προωθηθεί ο μελετώμενος καθορισμός του ύψους της φορολογίας ανάλογα με την ποσότητα των σκυβάλων με την οποία επιβαρύνεται ο δήμος.

Τους ηλικιωμένους ανησυχεί η σχεδιαζόμενη επιβολή ετήσιας εξέτασης για εξασφάλιση άδειας οδήγησης μετά τα 76 χρόνια, καθώς και η ένταξη αριθμού γιατρών διαφόρων ειδικοτήτων στην εξέταση. Είναι περιττή ταλαιπωρία αν ο ηλικιωμένος δεν

έχει παρουσιάσει προβλήματα υγείας που να το επιβάλλουν. Σοβαρό είναι και το θέμα των αυξημένων ασφαλιστρών μόνο λόγω ηλικίας σε άτομα που δεν προκάλεσαν ατύχημα και που κρίνονται ικανά για οδήγηση. Στη Βουλή συζητείται νομοσχέδιο το οποίο ίσως να βοηθήσει την επίλυση του προβλήματος. Να προωθηθεί η ιδέα για ενημερωτικά σεμινάρια στις αλλαγές της τροχαίας κίνησης για ηλικιωμένα άτομα, ώστε να αισθάνονται εκείνοι περισσότερη ασφάλεια και να αποφεύγονται δυστυχήματα.

Πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι στις κοινότητες της υπαίθρου από το κλείσιμο υποκαταστημάτων της πρώην Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο δυσκολεύει την καθημερινότητα. Η υπόσχεση για κινητές μονάδες που σε τακτά διαστήματα θα παρέχουν υπηρεσίες σε μικρές κοινότητες -ήδη άρχισε η προσπάθεια- να επεκταθεί και σε μεγαλύτερες, όπου υπάρχει ανάγκη. Άλλη λύση θα ήταν η προώθηση μερικής λειτουργίας υποκαταστημάτων. Να ληφθεί υπόψη η παράκληση ηλικιωμένων να κατατίθενται οι συντάξεις σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα ώστε ενωρίς το πρωί να μπορούν να κάνουν τις απαραίτητες διαδικασίες που χρειάζονται και όχι να περιμένουν το μεσημέρι και να πηγαινοέρχονται. Αποφεύγονται έτσι τλαιπωρίες, αν γίνει αυτή η προσπάθεια.

Να πούμε ότι η ψυχαγωγία, η επικοινωνία, η κοινωνικοποίηση δίνουν ανάσες στη ζωή των ηλικιωμένων. Η κοινωνική κάρτα που έχει συρρικνωθεί εδώ και χρόνια πρέπει να ενισχυθεί, να προσφέρει περισσότερες δυνατότητες για δωρεάν διακίνηση, δωρεάν θεατρικές παραστάσεις ειδικά για χαμηλοσυνταξιούχους, πολύτεκνες και μονογονεϊκές οικογένειες, αναβαθμίζοντας έτσι την ποιότητα ζωής ανθρώπων που δίνουν καθημερινά τον αγώνα τους.

Για άλλη μια φορά να πούμε ότι στο ίδιο το σώμα της Βουλής των Γερόντων εκκρεμεί εδώ και χρόνια η πραγματοποίηση της υπόσχεσης για πλήρη απασχόληση της λειτουργού, η οποία μόνο με 15 ώρες τη βδομάδα στηρίζει την προσπάθειά μας. Είναι

βασική ανάγκη για την προώθηση αιτημάτων των ηλικιωμένων και την επίλυση των προβλημάτων τους.

Τελικά φτάνουμε στις ακόλουθες εισηγήσεις.

- Να επανέλθει η χορήγηση του πασχαλινού επιδόματος στους δικαιούχους, με βάση τα κριτήρια του 2012.
- Να μη λαμβάνονται υπόψη στο ακέραιο οι τόκοι των εισοδημάτων, ούτε η χορηγία από τον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών.
- Να στηριχθεί από το κράτος η παραμονή ηλικιωμένων που χρειάζονται φροντίδα στα σπίτια τους, ώστε να νιώθουν όσο το δυνατό αυτοδύναμοι. Θα ήταν σημαντική ψυχολογική τόνωση αν μπορούσε να υιοθετηθεί από αρμόδιες υπηρεσίες το γνωστό βραχιόλι με το οποίο ένας ηλικιωμένος που ζει μόνος θα μπορούσε να εξασφαλίσει βοήθεια σε περίπτωση ανάγκης.
- Να ενισχυθεί με κατάλληλες προσπάθειες η παραχώρηση δικαιώματος διακοπών σε ξενοδοχεία για χαμηλοσυνταξιούχους στον τόπο μας.
- Να επιδιωχθεί έλεγχος και προώθηση προσβασιμότητας σε ξενοδοχεία και άλλους χώρους για ηλικιωμένους με προβλήματα και ανάπηρα άτομα.
- Να προωθηθεί η εγκατάσταση ανελκυστήρων με δυνατότητα εξυπηρέτησης ατόμων σε αναπηρικά καροτσάκια, σε όλα τα κυβερνητικά και δημόσια κτήρια.
- Να προωθηθεί, όπου υπάρχει η δυνατότητα, η συγκέντρωση κυβερνητικών τμημάτων με παρεμφερείς υπηρεσίες στα ίδια κτήρια, ώστε να διευκολύνονται κυρίως οι ηλικιωμένοι.
- Να ενισχυθούν σε οχήματα και να διευρυνθούν σε δρομολόγια οι αστικές και αγροτικές συγκοινωνίες και να μελετηθεί η δυνατότητα επίβλεψης στην επιβίβαση και αποβίβαση ηλικιωμένων για αποφυγή ατυχημάτων.

Με ιδιαίτερα αισθήματα η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας στάθηκε σε αυτή την εικοστή Σύνοδο. Για είκοσι χρόνια μελετήθηκαν προβλήματα που ταλάνισαν ηλικιωμένους. Η επιτροπή προσπάθησε να αναδείξει τα προβλήματα αυτά και να συνδράμει στη λύση τους. Με το ίδιο σύνθημα, όπως το 1999 στην πρώτη Σύνοδο, έρχεται να ενώσει τη φωνή της με συνδικαλιστικές, φιλανθρωπικές και εθελοντικές οργανώσεις, τον απλό ιδιώτη, τον πάσχοντα, τον δυσπραγούντα, τον μοναξιασμένο και παραγνωρισμένο ηλικιωμένο, για το αυτονόητο: «Μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες», με δικαιώματα, πρόνοια κρατική και σεβασμό από τον καθένα. Δε θα είναι ευσεβοποθισμός και ουτοπία αν όλοι το θελήσουμε και συμβάλουμε στην πραγματοποίηση του οράματος. Μόνο έτσι δε θα μείνει γράμμα κενόν.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ την κ. Πρέκα.

Να καλωσορίσω στην αίθουσα της συνεδρίασης το βουλευτή του Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Δημήτρη Δημητρίου.

Να ξεκινήσουμε τη συζήτησή μας τώρα. Θα ήθελα πρώτα να δώσω το λόγο στον κ. Ηλία Μαλλή από μέρους του Υπουργείου Οικονομικών, για να κάνει τη δική του παρέμβαση.

Παρακαλώ, κύριε Μαλλή.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:

(Η. ΜΑΛΛΗΣ)

Διερωτώμαι αν μπορώ να κάνω την παρέμβαση απ' εδώ. Αν είναι δυνατόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ασφαλώς και μπορείτε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είστε στο ναό της δημοκρατίας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:

Αγαπητοί σύνεδροι,

Εκφράζω μέσω μου τις απολογίες του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος για λόγους που έχουν να κάνουν με τις εργασίες στο υπουργείο δε θα μπορούσε να παραστεί. Απ' όσα έχω δει και ακούσει θα ήθελα να κάνω μία παρέμβαση σε σχέση με την Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας. Κυρίως σε εκείνο το σημείο που αφορά τα θέματα των δικαιωμάτων για την επαναφορά των μισθών των δημοσίων και ημικρατικών υπαλλήλων, εδώ πέρα υπονοείται και για τους συνταξιούχους, πρέπει να το πούμε αυτό, στα προ του 2013 επίπεδα. Πρέπει να σημειώσουμε ότι το Υπουργείο Οικονομικών έκανε μελέτη με στόχο τη σταδιακή επαναφορά ουσιαστικά των μισθών με περιορισμό των αποκοπών, ένα ποσοστό κάθε έτος. Αυτό θα πάρει περίπου πέντε χρόνια για να επανέλθουν. Δηλαδή γύρω στο 2023. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι με αυτό τον τρόπο σταδιακά θα αυξάνονται οι συντάξεις, πράγμα το οποίο είναι προς τη σωστή κατεύθυνση και αυτό θα βελτιώσει το επίπεδο ζωής όλων των συνταξιούχων. Η μείωση των αποκοπών αφορά φυσικά και στους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα.

Τώρα, απ' εκεί και πέρα σε σχέση με το Υπουργείο Οικονομικών ένα ζήτημα στο οποίο αναφέρθηκε προηγουμένως η κ. Πρέκα ήταν το θέμα της κινητής μονάδας για το Συνεργατισμό. Η λύση που δόθηκε ήταν με την κινητή μονάδα. Θα το μεταφέρω αυτό στο υπουργείο, νομίζω ότι θα δουν πως εξελίσσεται, αν υπάρχει η εξυπηρέτηση που πρέπει ή αν μπορεί να γίνει πιο ευέλικτο ή να βρουν άλλους τρόπους. Αλλά θα το

μεταφέρω αυτό, ότι υπάρχει μια δυσφορία εκ μέρους των ηλικιωμένων, για το ότι δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Αυτά, ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον κ. Μαλλή.

Τώρα να προχωρήσουμε στην παρέμβαση της κ. Ειρήνης Γιαννακού, εκ μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ:

(ΕΙ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ)

Έντιμε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Έντιμε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων,

Έντιμοι βουλευτές της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Σεβαστοί βουλευτές, μέλη της Βουλής των Γερόντων,

Έντιμε Επίτροπε Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,

Κυρίες και κύριοι,

Εκ μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών σας καλωσορίζω στην 20^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την πρόσκλησή σας και να σας μεταφέρω τις ευχαριστίες του έντιμου Υπουργού Εσωτερικών για τη μέχρι σήμερα προσφορά σας στον τόπο μας.

Το Υπουργείο Εσωτερικών διά του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως έχει την ευθύνη υλοποίησης στεγαστικών προγραμμάτων για τους εκτοπισθέντες της τουρκικής εισβολής. Ειδικότερα, έχει την ευθύνη υλοποίησης του προγράμματος προσθήκης ανελκυστήρων σε υφιστάμενες πολυκατοικίες σε κυβερνητικούς οικισμούς στέγασης

εκτοπισθέντων παγκύπρια. Η υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος που αφορά 380 υφιστάμενες πολυκατοικίες παγκύπρια προχωρεί ανάλογα με τις διαθέσιμες πιστώσεις στους προϋπολογισμούς κάθε χρόνο και σύμφωνα με πίνακα προτεραιοτήτων. Δηλαδή προηγούνται πολυκατοικίες στις οποίες διαμένουν άτομα ηλικιωμένα ή άτομα με ειδικές κινητικές ανάγκες.

Με βάση το πιο πάνω πρόγραμμα έχουν τοποθετηθεί μέχρι σήμερα και βρίσκονται σε λειτουργία 109 συνολικά ανελκυστήρες σε υφιστάμενες πολυκατοικίες κυβερνητικών οικισμών. Στο παρόν στάδιο βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες για εγκατάσταση ανελκυστήρων σε άλλες έξι υφιστάμενες πολυκατοικίες στον κυβερνητικό οικισμό «Άγιος Ιωάννης» στη Λάρνακα. Επίσης προγραμματίστηκε η εγκατάσταση άλλων δεκατεσσάρων ανελκυστήρων σε υφιστάμενες πολυκατοικίες του κυβερνητικού οικισμού «Κόκκινες» στη Λευκωσία και του κυβερνητικού οικισμού «Μακάριος ΙΙΙ» στη Λεμεσό.

Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι για να μπορέσει το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως να προχωρήσει στην υλοποίηση των έργων εγκατάστασης ανελκυστήρων, θα πρέπει να εξασφαλίσει την αμετάκλητη συγκατάθεση των συνιδιοκτητών καθότι σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμου οι ιδιοκτήτες των πολυκατοικιών είναι συνιδιοκτήτες στην κοινόχρηστη γη, μέρος της οποίας είναι και ο χώρος της ανέγερσης ανελκυστήρων. Αν δεν εξασφαλιστεί η εν λόγω συγκατάθεση, δυστυχώς δεν μπορούμε να εξυπηρετήσουμε και να προχωρήσουμε στην εγκατάσταση ανελκυστήρων. Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως περαιτέρω προβαίνει σε εξέταση της κάθε περίπτωσης ξεχωριστά. Για παράδειγμα εξετάζεται ανά περίπτωση η τοποθέτηση κυλιόμενου καθίσματος ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις η παραχώρηση άλλου διαμερίσματος στον δικαιούχο.

Όσον αφορά στις νέες πολυκατοικίες που ανεγείρει το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως σε κυβερνητικούς οικισμούς έχουν μέχρι στιγμής ανεγερθεί συνολικά εξήντα

πέντε ανελκυστήρες σε νέες πολυκατοικίες και έχει πρόσφατα ολοκληρωθεί και η κατασκευή δύο νέων πολυκατοικιών με ανελκυστήρα στον κυβερνητικό οικισμό «Στρόβολος III». Επίσης βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή τριών νέων πολυκατοικιών με ανελκυστήρα στον κυβερνητικό οικισμό «Άγιος Ελευθέριος» στα Λατσία.

Πέραν της προσθήκης ανελκυστήρων, στο παρόν στάδιο βρίσκεται σε εξέλιξη και η κατασκευή ράμπων για άτομα ηλικιωμένα και για άτομα με αναπηρία σε πενήντα υφιστάμενες πολυκατοικίες των κυβερνητικών οικισμών παγκύπρια, στις οποίες έχει τοποθετηθεί ανελκυστήρας.

Τέλος, βρίσκονται σε εξέλιξη συμβόλαια συντήρησης-επιδιόρθωσης των κτηρίων σε κυβερνητικούς οικισμούς, με τα οποία αντιμετωπίζονται τα θέματα που άπτονται της ασφάλειας και υγείας των εκτοπισθέντων.

Κλείνοντας θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω ότι το Υπουργείο Εσωτερικών και το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως θα είναι πάντα αρωγός στα προβλήματα στέγασης των εκτοπισθέντων.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σας ευχαριστώ, κυρία Γιαννακού.

Πάμε τώρα στον εκπρόσωπο του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων για τη δική του παρέμβαση, τον κ. Πέτρο Ξενοφώντος.

Παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ:

(Π. ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Έντιμε κύριε βουλευτή,

Έντιμε κύριε Επίτροπε,

Έντιμε Πρόεδρε του ΠΣΕΕ,

Κυρίες και κύριοι,

Εκ μέρους του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων θέλω να σας ευχαριστήσω για την πρόσκληση να παραστούμε σήμερα στη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και να σας μεταφέρω επίσης τις ευχαριστίες της έντιμης Υπουργού Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, για τη μέχρι σήμερα προσφορά σας στον τόπο μας.

Όσον αφορά το θέμα της άδειας οδήγησης και της ετήσιας παρουσίασης ιατρικού πιστοποιητικού υγείας από πρόσωπα ηλικίας άνω των 76 ετών για ανανέωση της άδειας οδήγησής τους, όπως ήδη γνωρίζετε εκκρεμεί σχετικό νομοσχέδιο ενώπιον της επιτροπής Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων της Βουλής. Η πρώτη συνεδρίαση της εν λόγω επιτροπής έγινε στις 28 Σεπτεμβρίου 2018, στην οποία και εκπροσωπηθήκατε. Είμαστε βέβαιοι ότι θα κληθείτε και στις επόμενες συνεδρίες που θα ακολουθήσουν για συζήτηση του θέματος, για να παρουσιάσετε και να εκθέσετε τις απόψεις σας. Σημειώνεται περαιτέρω ότι το προσχέδιο του νομοσχεδίου τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση και λήφθηκαν απόψεις οι οποίες ενσωματώθηκαν στο τελικό κείμενο του νομοσχεδίου. Επιπλέον αναφέρεται ότι το Υπουργείο δηλώνει την ετοιμότητά του να συζητήσει και να αντιμετωπίσει σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς πρακτικά ζητήματα που τυχόν προκύπτουν από την εφαρμογή του εν λόγω νομοσχεδίου, μέσα στα πλαίσια των συζητήσεων που θα ακολουθήσουν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων της Βουλής.

Όπως γνωρίζετε, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία η ασφάλιση για την οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος είναι υποχρεωτική. Περαιτέρω, το νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τις ασφαλιστικές εταιρείες δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, αλλά στις αρμοδιότητες της Εφόρου

Ασφαλίσεων, που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών και η οποία είναι και η πιο αρμόδια να τοποθετηθεί επί του θέματος της ασφάλισης των οδηγών.

Όσον αφορά το αίτημά σας για τη διοργάνωση και διεξαγωγή ενημερωτικών σεμιναρίων στις αλλαγές της τροχαίας κίνησης για ηλικιωμένους, σας διαβεβαιώνουμε ότι αυτό θα τεθεί σύντομα ενώπιον του Συμβουλίου Οδικής Ασφάλειας για τα περαιτέρω.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Ξενοφώντος.

Να σας ενημερώσω ότι έχουμε επτά ομιλητές.

Αρχίζουμε με τον κ. Ανδρέα Πετρουδή, εκ μέρους της ΕΣΣΕ Κερύνειας.

Παρακαλώ.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΠΕΤΡΟΥΔΗΣ:

Καλημέρα. Δεν ζήτησα το λόγο, ούτε έγραψα το όνομα μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντρέας Πετρουδής, αυτό λέει.

Εντάξει, πάμε στο δεύτερο ομιλητή, ο κ. Χάρης Χειλέτης, από το Σύνδεσμο Κοινωνιολόγων Κύπρου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΧΑΡΗΣ ΧΕΙΛΕΤΗΣ)

Η εισήγησή μου έχει σχέση με την ιδιότητά μου ως βιολόγος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπορείτε να εγερθείτε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΧΑΡΗΣ ΧΕΙΛΕΤΗΣ)

Σύμφωνα με τη βιολογία, μεταξύ των διαφόρων οργανισμών αναπτύσσονται τρεις σχέσεις. Είναι η σχέση του παρασιτισμού, όπου ο ένας ζει εις βάρος του άλλου. Η σχέση της παραβίωσης, όταν διαβιούν δύο οργανισμοί χωρίς να ωφελούνται ούτε να βλάπτονται μεταξύ τους. Και η συμβίωση, όταν οι οργανισμοί ωφελούνται αμοιβαία και ο καθένας γίνεται απαραίτητος για τον άλλο.

Οι ίδιες σχέσεις που βλέπουμε στη βιολογία, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι επικρατούν και μεταξύ των ανθρώπων, όπως και μεταξύ διαφόρων ηλικιών. Θα ήταν ευχής έργον σχέσεις παρασιτισμού και παραβίωσης να μετατραπούν σε σχέσεις συμβίωσης.

Για να έχει πρακτικά αποτελέσματα η σημερινή συζήτηση εισηγούμαι να επιλεγούν αντιπροσωπευτικά άτομα όλων των ηλικιών, το καθένα να παρουσιάσει σε ανοιχτή συγκέντρωση τα προβλήματα που βιώνει στο κοινωνικό σύνολο λόγω της ηλικίας και του φύλου του. Μέσα από έντονο διάλογο και αντιπαραθέσεις, να εντοπιστούν οι λόγοι που τα προκαλούν. Να εντοπιστούν επίσης και ποια προβλήματα δημιουργούν σχέσεις παρασιτισμού και παραβίωσης και πώς μπορεί να μετατραπούν σε συμβίωση, όπου όλες οι ηλικίες θα ωφελούνται. Η συζήτηση να είναι ανοιχτή και να μεταδίδεται διαδικτυακά, ώστε όσοι ενδιαφέρονται να μπορούν να κάνουν παρεμβάσεις.

Η παρούσα Βουλή των Γερόντων να εκλέξει μια ολιγομελή επιτροπή, που θα οργανώσει την πιο πάνω εισήγηση και θα φέρει στη δημοσιότητα τα συμπεράσματά της. Δηλαδή, η βασική μου εισήγηση είναι μετά από τη σημερινή συνεδρίαση τι κάνουμε για να υλοποιήσουμε τα συμπεράσματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ.

Ο κ. Αντώνης Δημητριάδης από την Οργάνωση Πρεσβύτερων Πολιτών.

Παρακαλώ, κύριε Δημητριάδη.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ:

(ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ)

Η παρέμβασή μου είναι για την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι μαζί και τα δύο θέματα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ:

(ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ)

Η Οργάνωση Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου χαιρετίζει την 20^ή φετινή συνεδρία της Βουλής των Γερόντων. Πέρασαν είκοσι χρόνια από την πρώτη συνεδρία, αλλά τα προβλήματα της τρίτης ηλικίας υπάρχουν, πλείστα των οποίων υπάρχουν εδώ και τόσα χρόνια και μάλιστα επαναλαμβάνονται.

Η μερική απασχόληση της λειτουργού της Βουλής των Γερόντων δεν βοηθά. Ίσως είναι η πιο σημαντική αιτία στη μη προώθηση των εκκρεμούντων θεμάτων. Η Βουλή των Γερόντων χρειάζεται λειτουργό για να μπορεί να παρακολουθεί, αλλά και να προωθεί τα εκκρεμούντα θέματα.

Ο συντονισμός της λειτουργού είναι απαραίτητος. Αναμένουμε επαναλαμβάνοντας και σήμερα το πάγιο αίτημά μας προς το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να στηριχθεί ο θεσμός και το συντομότερο η λειτουργός να εργάζεται με πλήρες ωράριο.

Οικιακές βοηθοί. Πολλαπλά προβλήματα πλήτουν κυρίως την τρίτη ηλικία. Τραπεζτικές εγγυήσεις για δέκα χρόνια είναι απαράδεκτο και οικονομικά ασύμφορο. Φυσικά, εκτός της εγγυητικής υπάρχουν και άλλα προβλήματα, τα οποία καταθέσαμε στο αρμόδιο υπουργείο.

Ασφάλιση συνταξιούχων. Το θέμα εξακολουθεί να παρουσιάζει προβλήματα. Πιστεύουμε ότι είναι καιρός το θέμα να εξεταστεί με κάθε σοβαρότητα.

Ανανέωση άδειας οδήγησης. Το προσχέδιο της νέας νομοθεσίας είναι απαράδεκτο και πλήττει την τρίτη ηλικία. Οι νέοι κανονισμοί για ηλικιωμένους ηλικίας άνω των ογδόντα ετών είναι τελείως απαράδεκτοι.

Σε προηγούμενες συναντήσεις μας με τους αρμόδιους υπουργούς εισηγηθήκαμε όπως στα νοσοκομεία δημιουργηθεί ειδικό τμήμα για την εύκολη και γρήγορη ιατρική εξέταση των ηλικιωμένων. Ο Υπουργός Υγείας υποσχέθηκε ότι θα εξετάσει πολύ ευνοϊκά το αίτημα, καθώς το βρίσκει λογικό, για να βοηθήσει τους ηλικιωμένους τα μέγιστα.

Να πούμε λίγο και για τα καλά, όχι μόνο για τα κακά, δράττομαι της ευκαιρίας για να ευχαριστήσω την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτα Αιμιλιανίδου, για το ενδιαφέρον της σε θέματα τρίτης ηλικίας. Η εξαγγελία του πρόσφατου νέου προγράμματος για οικονομική βοήθεια σε ευάλωτες ομάδες ηλικιωμένων, η δημιουργία Φορέα Τρίτης Ηλικίας, η αναδιοργάνωση του φορέα για τη δημογραφική και οικογενειακή πολιτική, η οικονομική βοήθεια σε οργανώσεις των ηλικιωμένων, τα δωρεάν προγράμματα για την εκμάθηση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η προθυμία της να συζητά πάντοτε τα προβλήματα των ηλικιωμένων αλλά και τόσα άλλα, μαρτυρούν την ευαισθησία αλλά και το ενδιαφέρον της για τους ηλικιωμένους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Δημητριάδη.

Το λόγο έχει τώρα η κ. Ανδρούλλα Πασχαλίδου, από την Παγκύπρια Ομοσπονδία Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων.

Παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ:

(ΑΝΔΡΟΥΛΛΑ ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ)

Εγώ θα σταθώ μόνο σ' ένα σημείο. Βεβαίως χαιρετίζω τη σημερινή Σύνοδο εκ μέρους της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων και χαιρόμαστε για τους εκπροσώπους των διαφόρων τμημάτων που έχουν να προσφέρουν στα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Ένα θέμα που απασχολεί τους ηλικιωμένους είναι μετά την αποθεραπεία τους από τα νοσοκομεία, όταν πρέπει να φύγουν ή πρέπει να πάνε στο σπίτι τους, οπότε δεν έχουν την κατάλληλη φροντίδα. Ή αν υπάρχει χώρος, όπως έχει εξασφαλίσει το Υπουργείο Υγείας και χαιρόμαστε γι' αυτό, σε κάποιες στέγες, ώστε να μπορέσει να λυθεί κάπως το πρόβλημα. Εισήγησή μας είναι όπως το παλιό Νοσοκομείο Λάρνακας, το οποίο έχει αρκετές αίθουσες, θα μπορούσε να διαφοροποιηθεί και να χρησιμοποιηθεί ως κέντρο αποκατάστασης και αποθεραπείας των ασθενών όταν φεύγουν από το νοσοκομείο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εγώ ευχαριστώ.

Παρακαλώ τώρα τον κ. Αντώνη Παπαντωνίου, εκ μέρους της Νέας Αγροτικής Κίνησης.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ:

(ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ)

Ναι, θα αναφερθώ στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές για πολλοστή φορά. Ήδη άρχισε να εφαρμόζεται το σχέδιο αυτό σε δύο νοσοκομεία και ελπίζω να επιταχύνουν τον τρόπο με τον οποίο εργάζονται προς αυτή την κατεύθυνση.

Για να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα, θα πρέπει να στελεχωθούν τα νοσοκομεία με ανθρώπινο δυναμικό όλων των ειδικοτήτων και αυτό θα επιφέρει οπωσδήποτε ελάττωση του κόστους της λειτουργίας ανά κρεβάτι, ανά ημέρα κ.λπ.

Για να γίνουν αυτά, χρειάζεται τα νοσοκομεία να στελεχωθούν και με ειδικούς διευθυντές, οι οποίοι έχουν σπουδάσει ειδικά για τη διεύθυνση των νοσοκομείων και όχι οποιοσδήποτε γιατρός να αναλαμβάνει το έργο αυτό. Υπάρχουν προσοντούχοι γιατροί οι οποίοι κάνουν τη δουλειά τους εξαιρετικά, αλλά όχι αρκετοί.

Θα πρέπει να υπάρχει και έλεγχος. Εάν δεν υπάρχει έλεγχος, δεν μπορούμε να βελτιώσουμε και πολύ τις καταστάσεις. Ένα πράμα το οποίο πρέπει να λάβουμε υπόψη είναι η γήρανση του πληθυσμού που επιταχύνεται και επιπλέον «μπαίνουν» στα ανάπηρα ή ανάικα προς εργασία άτομα, νέοι άνθρωποι, οι οποίοι, όπως για διάφορους λόγους, όπως τα εμβόλια, καθίστανται ανάικα προς εργασία, τις λεγόμενες αυτοάνοσες ασθένειες. Ούτε το Κέντρο Νευρολογίας ασχολείται, αλλά ούτε και το υπουργείο έχει οποιοδήποτε άτομο το οποίο να είναι ειδικός γι' αυτά τα θέματα. Και δεν είναι ένα πρόβλημα δικό μας μόνο, της Κύπρου, αλλά είναι σχεδόν παγκόσμιο πρόβλημα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Παπαντωνίου.

Τώρα καλώ στο βήμα τον εκπρόσωπο της Παγκύπριας Οργάνωσης Αναπήρων κ. Ανδρέα Κωνσταντινίδη... Δεν είναι εδώ. Εντάξει.

Λοιπόν, προχωρούμε στην κυρία...

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ:

(ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ)

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ:

(ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ)

Είμαι ο αντικαταστάτης του κ. Ανδρέα Κωνσταντινίδη, λέγομαι Κωνσταντίνος Παναγή. Χαιρετώ τη Σύνοδο.

Έχω μία απλή εισήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ:

(ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ)

Έχω μία απλή εισήγηση γι' αυτό το θέμα. Είναι «ιατροφαρμακευτική περίθαλψη δωρεάν για τους συνταξιούχους και για τα άτομα με αναπηρία», λόγω διπλοπληρωμής που γίνεται και το σήμερα και το αύριο και με το μεθαύριο. Οπότεν θα ήταν καλό να εξεταστεί το συντομότερο δυνατό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σας ευχαριστώ.

Παρακαλώ τώρα την κ. Κάτια Λουκή εκ μέρους της ΕΚΥΣΥ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΚΥΣΥ:

(ΚΑΤΙΑ ΛΟΥΚΗ)

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Γερόντων,

Αγαπητοί προσκεκλημένοι,

Συνάδελφοι, συναδέλφισες,

Εδώ και είκοσι χρόνια στη Βουλή Γερόντων έχουμε το ίδιο αίτημα, το Γενικό Σχέδιο Υγείας, το λεγόμενο ΓΕΣΥ. Τώρα φαίνεται ότι έμπηκε το νερό στο αυλάκι. Ζητούμε από την κυβέρνηση και τα αρμόδια σώματα να δουν με κοινωνική ευαισθησία τα προβλήματα που παρουσιάζονται στους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας, ειδικά στους χαμηλοσυνταξιούχους και να εφαρμοστεί σύντομα το Γενικό Σχέδιο Υγείας. Είναι κρίμα να ταλαιπωρούνται άνθρωποι μεγάλης ηλικίας, γιατί δεν μπορούν να επισκεφθούν το νοσοκομείο όποτε το χρειάζονται, γιατί δεν τους φτάνει η σύνταξη των €350 ή €400 τον μήνα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να ευχαριστήσω και να προχωρήσουμε στη συνέχεια... Νομίζω έχουμε ολοκληρώσει τον κατάλογο, με βάση όσους έχουν προθυμοποιηθεί να μιλήσουν. Υπάρχει κάποιος άλλος που θέλει να μιλήσει;

Ο κ. Καννάουρος, παρακαλώ.

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ:

(ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΝΝΑΟΥΡΟΣ)

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πολύ σωστά επισημάνατε, κύριε Πρόεδρε, ότι πολύ πολύ απέχουμε από το να είναι ικανοποιητική η κατάσταση. Πολύ δραματικά η πρόεδρος της επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων, η κ. Φυσεντζίδου, είπε ότι αυτά τα προβλήματα τώρα και είκοσι χρόνια επαναλαμβάνονται, επαναλαμβάνονται, επαναλαμβάνονται. Αυτή είναι η τραγική πραγματικότητα. Δεν μηδενίζουμε αυτό που έγινε, αλλά δυστυχώς, δεν έχει συνειδητοποιήσει ακόμα ούτε η πολιτεία ούτε η κοινωνία την ανάγκη να αλλάξουμε ρυθμούς σε ό,τι αφορά τη συμπεριφορά μας στη ζωή των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας. Αυτοί οι άνθρωποι αφιέρωσαν δεκάδες χρόνια, για να έχει η κοινωνία τα αγαθά που έχει

σήμερα. Δεν ανταποδίδουμε στις υποχρεώσεις μας προς αυτούς τους ανθρώπους. Είχα εισηγηθεί σε μια προηγούμενη συνεδρία, πριν τρία χρόνια, τέσσερα χρόνια κ.λπ., και άλλοι σύνεδροι, αυτή η Βουλή των Γερόντων να συνέρχεται δύο φορές τον χρόνο. Ελήφθη απόφαση. Δεν εφαρμόστηκε αυτή η απόφαση. Πιστεύω ότι πρέπει να δούμε πιο ζεστά εμείς οι ίδιοι της Βουλής των Γερόντων, τις υποχρεώσεις μας, την ανάγκη να ενεργήσουμε πολύ πολύ πιο δραστικά. Πρέπει επιτέλους να αλλάξει η νοοτροπία που υπάρχει σήμερα. Η βοήθεια προς τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας, προς τους έχοντες ανάγκη, τους παθόντες, τους πάσχοντες κ.λπ., δεν είναι επαιτεία, είναι υποχρέωση της πολιτείας, του κράτους. Και πρέπει επιτέλους κάποτε να δούμε σ' έναν προϋπολογισμό ένα σημαντικό κονδύλι που να αφιερώνεται στους ανθρώπους που έχουν ανάγκη, τους δυσπραγούντες, τους πάσχοντες, τους υποφέροντες κ.λπ. Κάπου απέχουμε. Σήμερα, το Κίνημα του Εθελοντισμού προσφέρει σημαντικά πράγματα σίγουρα. Αλλά πρέπει να παύσουμε να θεωρούμε την υποχρέωση του κράτους ως επαιτεία. Είναι υποχρέωση κοινωνική, συνταγματική και πρέπει να την εκπληρώνει επιτέλους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Καννάουρε.

Κυρίες και κύριοι, αυτές ήταν οι παρατηρήσεις και οι εισηγήσεις σε σχέση με την έκθεση που αφορούσε τα θέματα της υγείας.

Θα θέσω τώρα για έγκριση, παρ' όλον που είπα και προηγουμένως ότι κάποιες από τις εισηγήσεις και παρατηρήσεις εμπίπτουν και στα θέματα της έκθεσης της επιτροπής Πρόνοιας, την όλη έκθεση.

Πόσοι τάσσονται υπέρ της έκθεσης;

Πόσοι εναντίον;

Αποχές;

(Κτυπά τη σφύρα.)

Η έκθεση εγκρίνεται ομόφωνα και θέλω να σας συγχαρώ γι' αυτό, γιατί αποτελεί μία συλλογική προσπάθεια.

Τώρα θα προχωρήσουμε στη συζήτηση για την έκθεση της επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας. Έχουμε οκτώ ομιλητές. Κάποιοι μίλησαν και στα θέματα υγείας. Θα μας πουν στην πορεία αν ενδιαφέρονται να μιλήσουν.

Ο κ. Μηνάς Περδίας, εκ μέρους της ΕΣΣΕ Αμμοχώστου. Παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ:

(ΜΗΝΑΣ ΠΕΡΔΙΟΣ)

Καταρχήν χαιρετίζω εκ μέρους της ΕΣΣΕ Αμμοχώστου τη σημερινή σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Θα καταθέσω τρεις εισηγήσεις οι οποίες δεν είναι θέματα που απασχολούν μόνο την Αμμόχωστο, αλλά είναι παγκύπριου ενδιαφέροντος.

Κάμνω εισήγηση, κύριε Πρόεδρε, να γίνει η σκέψη της ποσοστιαίας επιδότησης του ηλεκτρικού ρεύματος για τις στέγες ηλικιωμένων, για να γίνεται πιο εύκολη η κάλυψη των αναγκών σε θέρμανση και κλιματισμό, για τους ηλικιωμένους. Διότι είναι γεγονός ότι υπάρχουν προβλήματα, το κόστος της διαχείρισης είναι τεράστιο και ιδίως τα τελευταία χρόνια με τις συνεχείς, αλματώδεις αυξήσεις του ηλεκτρικού ρεύματος. Και αυτό το πράμα επηρεάζει και τη ζωή, την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων μέσα στις συγκεκριμένες στέγες.

Μια άλλη εισήγηση που καταθέτω είναι να γίνει σκέψη από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες, για να λειτουργήσουν, έστω πειραματικά ή και μελλοντικά σε παγκύπρια εμβέλεια, κέντρα αναψυχής για τους ηλικιωμένους.

Και μια τρίτη εισήγηση, να γίνει ει δυνατό κατάργηση όλων των τελών στα δημόσια νοσηλευτήρια που αφορούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Περδίε.

Να πάμε τώρα στον κ. Κωνσταντίνο Παναγή, εκ μέρους της Παγκύπριας Οργάνωσης Αναπήρων.

(Μη ευκρινή σχόλια)

Λείπει.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ:

(Δεν αναφέρθηκε το όνομα του ομιλητή.)

Δύο απλές εισηγήσεις. Το ένα είναι τετραψήφιος αριθμός τηλεφώνου για παράπονα των ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία. Και το δεύτερο, δωρεάν μετακινήσεις για τους συνταξιούχους και για τα άτομα με αναπηρία με τα λεωφορεία σε όλη την Κύπρο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Ο κ. Παναγιώτης Καραβάς εκ μέρους της ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ, παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ:

(ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΒΑΣ)

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Παράλληλα με το δικαίωμά μας να υποβάλλουμε και να διεκδικούμε τα αιτήματα της τρίτης ηλικίας, έχουμε πιστεύω και την υποχρέωση να επισημαίνουμε και ποιοι συμβάλλουν στην ικανοποίησή τους. Οφείλουμε, πιστεύω, να ευχαριστήσουμε και συγχρόνως να συγχαρούμε την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών

Ασφαλίσεων για τη μεγάλη ευαισθησία της για τα θέματα των ηλικιωμένων που φθάνουν στην αντίληψή της και για τον αγώνα που έκαμε για την εφαρμογή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, όταν τα ταμεία της Δημοκρατίας ήταν κενά, δεν υπήρχε πρόνοια στον προϋπολογισμό και πολλοί διερωτούντο πού θα έβρισκε τα χρήματα, για να ικανοποιήσει τα αιτήματα πενήντα πέντε χιλιάδων οικογενειών.

Χαιρετίζουμε επίσης την εισήγηση της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο για σύσταση Φορέα Τρίτης Ηλικίας, ο οποίος θα έχει ως πρωταρχικό στόχο την ανάπτυξη στρατηγικής για τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Η λειτουργία φορέα τρίτης ηλικίας έρχεται σε μια περίοδο που οι ανάγκες, αλλά και ο αριθμός των προσώπων της τρίτης ηλικίας αυξάνονται σημαντικά προκαλώντας ανακατατάξεις στο καθημερινό κοινωνικοοικονομικό γίνεσθαι. Είμαστε βέβαιοι πως η ίδρυση και η ορθολογιστική διαχείριση του φορέα θα αποβεί προς όφελος όχι μόνο των πρεσβυτέρων πολιτών, αλλά και ολόκληρης της κοινωνίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σε ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Καραβά. Τώρα τον λόγο έχει ο κ. Ανδρέας Φασαριάς εκ μέρους του Κοινοτικού Συμβουλίου Πωμού, στην όμορφη Πάφο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΩΜΟΥ:

(ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΑΣΑΡΙΑΣ)

Κύριε Πρόεδρε,

Αξιότιμοι κύριοι εκπρόσωποι των υπουργείων,

Εγώ έχω να εισηγηθώ μια εισήγηση μόνο. Η αξιολόγηση του Γραφείου Ευημερίας σε κατ' οίκον φροντίδα, σε αρκετές περιπτώσεις δεν είναι η σωστή ούτε η ενδεδειγμένη. Γνωρίζω αρκετά παραδείγματα και είμαι έτοιμος να καταθέσω οποιαδήποτε στιγμή ονόματα και διευθύνσεις σε άτομα που τυγχάνουν της κατ' οίκον φροντίδα και δεν

πρέπει να την παίρνουν και σε άτομα που τη χρειάζονται και δυστυχώς απερρίφθησαν. Εισηγούμαι η αξιολόγηση να γίνεται από μια σοβαρή επιτροπή που να γίνεται επιτόπια έρευνα, επιτόπια έρευνα, όχι μέσω επιστολών ή μέσω μηνυμάτων.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εγώ ευχαριστώ.

Να γνωρίζετε πάντοτε ότι δεν θα πάσουν ποτέ -πώς το λέμε;- οι «μακρυχέρηδες» να εκμεταλλεύονται κάθε νόμο και κάθε νομοθεσία. Πάντοτε υπήρχε και από την εποχή τη δική σας. Αλλά να δούμε πώς βελτιωνόμαστε καλύτερα.

Να πάμε τώρα στον κ. Αντώνη Δημητριάδη της Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου, δεν ξέρω αν έχει καλυφθεί. Έχει καλυφθεί; Ευχαριστώ πολύ.

Η κ. Ανδρούλλα Πασχαλίδου έχει καλυφθεί;

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ:

(ΑΝΔΡΟΥΛΑ ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ)

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, έχετε τον λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ:

(ΑΝΔΡΟΥΛΑ ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ)

Αρκετά θέματα αναφέρθηκαν από την πρόεδρό μας.

Να τονίσω ότι στις προσφυγικές κατοικίες δεν είναι μόνο οι ανελκυστήρες το πρόβλημα, υπάρχει πρόβλημα και σε μονοκατοικίες, όπου στο δεύτερο όροφο, όχι στο ισόγειο, στον πρώτο όροφο μάλλον, είναι το ντους και το αποχωρητήριο. Οπότε,

αντιλαμβάνεστε ότι τα άτομα που πήραν το σπίτι αυτό στο ισόγειο πριν σαράντα τέσσερα χρόνια, μπορεί να ήταν σαράντα τεσσάρων-σαράντα πέντε χρονών και τώρα είναι ογδόντα και. Υπάρχει πρόβλημα προπάντων για την τουαλέτα. Το ανέφερα και στην Επαρχιακή Επιτροπή Προσφύγων. Δεν ξέρω τι μπορεί να γίνει. Νομίζω ότι είναι ένα θέμα που πρέπει να το δει η κυβέρνηση.

Το δεύτερο θέμα που έχω να πω είναι για τη μείωση των γεννήσεων. Αυτό είναι και ένα εθνικό θέμα για το μέλλον της Κύπρου και πιστεύω ότι η κυβέρνηση πρέπει να μελετήσει σχέδια πώς μπορεί να προωθηθεί το θέμα των γεννήσεων. Χαιρόμαστε βέβαια, γιατί είμαστε μακρόβιοι, όσο πάμε, είναι οι καλές συνθήκες ζωής, αλλά πρέπει να δούμε και το μέλλον αυτού του τόπου, διότι εμείς θα φύγουμε, ο Ελληνισμός τι θα γίνει, όταν φύγουμε εμείς;

Το άλλο θέμα είναι η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Όταν ήταν το Διεθνές Έτος Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών, έγιναν πολλές εκδηλώσεις στα σχολεία, από τα νηπιαγωγεία μέχρι τα πανεπιστήμια για θέματα συνεργασίας, για να μάθουν να σέβονται τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Πιστεύω ότι η μοναξιά είναι ένα από τα βασικά προβλήματα που έχει και η Κύπρος, αλλά είναι και θέμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πιστεύω ότι με τον διαγενεαλογικό διάλογο θα μπορούσε αυτό το χάσμα να σμικρυνθεί. Και τότε πραγματικά θα πούμε ότι έχουμε μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες, όπως είναι και το σύνθημα της φετινής μας Συνόδου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κυρία Πασχαλίδου.

Πάμε τώρα στον κ. Ντίνο Ολύμπιο, εκ μέρους της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων. Παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΝΤΙΝΟΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ)

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Εγώ θα καταθέσω την αγωνία μου για την υπογεννητικότητα. Οι προηγούμενοι ομιλητές, όλοι ανεξαιρέτως, τόσο οι επίσημοι του κράτους όσο και οι εθελοντές, κατέθεσαν κάποιους αριθμούς οι οποίοι τρομάζουν. Αυτή η υπογεννητικότητα έχει ένα αποτέλεσμα, τη μείωση των νέων ανθρώπων για εργασία. Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής αυξάνει τον αριθμό των ηλικιωμένων. Οι νέοι λιγοστεύουν. Ο αριθμός των νέων είναι λίγο πιο πάνω από τον αριθμό των συνταξιούχων ηλικιωμένων με μία πτωτική τάση. Για παράδειγμα, το 1974 αυτός ο αριθμός ήταν σε ποσοστό γύρω στο 20%, σήμερα είναι γύρω στο 16%. Περίπου οι ηλικιωμένοι ευρισκόμαστε σ' εκείνο το όριο. Και διερωτώμαι: Πώς θα έχουν οι ηλικιωμένοι μια ζωή που να ευημερούν, όταν θα βγουν υπό σύνταξη, όταν οι συντάξεις οι οποίες θα παίρνουν είναι μηδαμινές; Διερωτώμαι πραγματικά. Ποιοι θα εισφέρουν, για να παίρνουμε εμείς, οι ηλικιωμένοι, συντάξεις; Και τελειώνοντας, θα ήθελα να πω ότι, για να παρθούν κάποια μέτρα χθες, όχι σήμερα, χθες, για να αποδώσουν αυτά τα μέτρα, χρειάζονται περίπου είκοσι πέντε με τριάντα χρόνια. Δηλαδή, ένα παιδί, για να γεννηθεί, να μεγαλώσει, να σπουδάσει και να μπει στην παραγωγή, είναι είκοσι πέντε με τριάντα χρόνια. Άρα όχι χθες έπρεπε να παρθούν οι αποφάσεις, αλλά προχθές.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Ολύμπιε.

Θα παρακαλέσω τον κ. Χαράλαμπο Κωνσταντίνου, εκ μέρους της ΕΚΥΣΥ και ολοκληρώνουμε τη συζήτησή μας εδώ. Παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΚΥΣΥ:

(ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ)

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι των υπουργείων,

Κυρίες και κύριοι,

Επιτρέψτε μου να αναφερθώ στα κυριότερα από τα πολλαπλά προβλήματα που απασχολούν τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας. Στους κυβερνητικούς οικισμούς προσφύγων υπάρχουν ετοιμόρροπες πολυκατοικίες που παραπέμπουν σε τριτοκοσμικές συνθήκες και είναι χωρίς ανελκυστήρες μερικές. Αυτό το πρόβλημα φυσικά το έχουν αναφέρει και άλλοι συνάδελφοι, αλλά θα πω ότι ίσως να ταρακουνήσει τα υπουργεία και τους υπεύθυνους με την επίσκεψη που έγινε πρόσφατα από την Επιτροπή Προσφύγων της Βουλής και η οποία προβλήθηκε από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Τα κρατικά νοσηλευτήρια υποβαθμίζονται και παράλληλα αυξάνονται οι επισκέψεις σ' αυτά λόγω της κρίσης, με αποτέλεσμα οι ουρές να μεγαλώνουν και η ταλαιπωρία να γίνεται ανυπόφορη.

Επίσης, το κλείσιμο ιατρικών κέντρων σε δήμους, κοινότητες και συνοικισμούς δημιούργησε περισσότερες ταλαιπωρίες, κυρίως στη διακίνηση των ασθενών, αλλά και στον περισσότερο χρόνο που χρειάζονται οι ηλικιωμένοι για να επιστρέψουν στα σπίτια τους.

Οι χαμηλοσυνταξιούχοι έχουν υποστεί την περικοπή της κρατικής χορηγίας και το βιοτικό τους επίπεδο έχει μειωθεί γύρω στο 30%, λόγω και των άλλων περικοπών.

Το κόστος ζωής ανεβαίνει ανησυχητικά. Με την αύξηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος σε έναν χρόνο γύρω στο 20% και τις αλυσιδωτές αυξήσεις στα άλλα καταναλωτικά αγαθά υποβαθμίστηκε το βιοτικό μας επίπεδο.

Για την ανανέωση της άδειας οδηγού υπάρχει πρόθεση για να προσκομίζουμε πιστοποιητικά από τέσσερις ειδικότητες γιατρών. Αυτό εκτός της μεγάλης ταλαιπωρίας είναι και τεράστιο κόστος, αλλά και ηλικιακός ρατσισμός.

Αυτά και πολλά άλλα προβλήματα συνιστούν κάθε άλλο παρά σεβασμό προς την τρίτη ηλικία. Συνιστούν περιφρόνηση και αδιαφορία σε εμάς που δώσαμε πολλά, όπως την ίδρυση των κοινωνικών ασφαλίσεων στα πρώτα της χρόνια, τη στήριξη της νεοσύστατης Κυπριακής Δημοκρατίας -εμείς στα νιάτα μας ήμασταν οι πρώτοι εθνοφρουροί- στους κοινωνικούς, πολιτικούς και άλλους εργατικούς αγώνες, για να έχουμε εμείς και οι νεώτερες γενιές αυτά που έχουμε και αυτά που μας στέρησαν οι διάφορες καταστάσεις και αποφάσεις που πάρθηκαν για εμάς χωρίς εμάς. Αν μας ακούτε εσείς που εκπροσωπείτε κυβερνητικά τμήματα και υπουργεία, κάντε κάτι περισσότερο για εμάς τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Κωνσταντίνου.

Τώρα θα θέσω για έγκριση την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας.

Παρακαλώ, πόσοι τάσσονται υπέρ της έκθεσης;

Πόσοι τάσσονται εναντίον;

Έχουμε αποχές; Όχι.

(Κτυπά τη σφύρα.)

Η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας εγκρίνεται ομόφωνα.

Κυρίες και κύριοι,

Θα ήθελα να σας συγχαρώ και τις δύο επιτροπές για τη δουλειά που έχετε κάμει και για τις εμπειριστατωμένες εκθέσεις που έχουν κατατεθεί ενώπιον της Βουλής.

Συγχαίρω επίσης τα μέλη της Βουλής των Γερόντων τόσο για την αθρόα παρουσία τους, αλλά κυρίως για την ενεργό συμμετοχή τους και για τις σοφές και μεστές παρεμβάσεις τους, γεγονός που συμβάλλει στη δημιουργία ενός γόνιμου διαλόγου.

Τα αιτήματα και οι εισηγήσεις που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις και θα έλεγα και όσα έχουν ακουστεί στη συνέχεια έχουν αρκούντως δικαιολογηθεί από τους βουλευτές και πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης μελέτης και προσοχής από όλους τους αρμόδιους φορείς και είναι με χαρά που είχαμε στη σύνοδο αυτή σχεδόν όλους τους φορείς μέχρι το τέλος της συνεδρίασής μας και θεωρώ ότι θα μεταφέρουν τα διάφορα αιτήματα με στόχο την υλοποίησή τους.

Τονίζω ξανά την πρόθεση της Βουλής να συνδράμει στις προσπάθειές σας και να συμβάλει στη δημιουργία κουλτούρας αλληλοσεβασμού και αναγνώρισης της προσφοράς σας. Πρόθεσή μας είναι να είμαστε δίπλα σας στην προσπάθεια για το ξεπέρασμα τυχόν δυσκολιών, στο μέτρο του δυνατού. Επίσης, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των εικοσάχρονων της Βουλής των Γερόντων επιβάλλεται να ξαναμελετήσουμε τον θεσμό και να προσπαθήσουμε να τον αναμορφώσουμε, για να αποδίδει και καλύτερα πρακτικά αποτελέσματα, στο μέτρο του δυνατού. Παράλληλα, σας ενημερώνουμε ότι τα αποστενογραφημένα πρακτικά της σημερινής συνεδρίας θα αποσταλούν στην εκτελεστική εξουσία με την παράκληση να τύχουν της δέουσας προσοχής και μελέτης και να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για υλοποίησή τους, όπου είναι εφικτό. Επίσης, οι δύο εκθέσεις που έχουν συζητηθεί σήμερα θα σταλούν στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων, έτσι ώστε μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους να μελετήσουν τα θέματα που εγείρονται και να προχωρήσουν στις αναγκαίες εισηγήσεις προς την κατεύθυνση αντιμετώπισης των προβλημάτων. Με τον τρόπο αυτό στοχεύουμε να συνδράμουμε, ώστε να

εξασφαλίσουμε στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας ενεργότερο ρόλο και καλύτερη συμμετοχικότητα.

Συγχαίρω το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την άρτια και άψογη οργάνωση της 20^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, ενός ετήσιου θεσμού, που έχει καθιερωθεί και δίνει την ευκαιρία ενός γόνιμου και δημιουργικού διαλόγου και ενός βήματος για ανταλλαγή ιδεών που χρόνο με τον χρόνο γίνεται όλο και καλύτερος. Επίσης, ο καταξιωμένος αυτός θεσμός δίνει τη δυνατότητα στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας να προβάλλουν οι ίδιοι τους προβληματισμούς τους, να θέτουν τα προβλήματα και να εισηγούνται τρόπους επίλυσής τους. Με τον τρόπο αυτό καθίστανται ενεργοί πολίτες, νιώθουν χρήσιμοι, ανεξάρτητοι και υγιείς και καθιερώνεται η κοινωνία των πολιτών στην πράξη. Παράλληλα, οι παρεμβάσεις σας θα δώσουν το έναυσμα εκτενέστερης μελέτης από όλους τους αρμόδιους φορείς των προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα η τρίτη ηλικία και που είναι ιδιαίτερα πιεστικά.

Συγχαίρω επίσης και ευχαριστώ ιδιαίτερα το προσωπικό της Βουλής που συνέδραμε στην όλη προσπάθεια.

Εδώ φτάσαμε στο τέλος της συνεδρίας μας. Ήταν ιδιαίτερη η χαρά μου που προήδρευσα των εργασιών της Συνόδου σας, γιατί μου δόθηκε όντως η ευκαιρία να ακούσω ακόμα μια φορά, γιατί δεν είναι η πρώτη φορά που ακούμε και που και εμείς διαπιστώνουμε και εντοπίζουμε όσα και εσείς έχετε αναφέρει, αλλά και πολλά άλλα, έτσι που να συμβάλουμε ως Βουλή των Αντιπροσώπων πιο αποτελεσματικά στην επίλυσή τους.

Θέλω στο σημείο αυτό και εκτός κειμένου να πω ότι η ζωή και οι αγώνες είναι ανοιχτοί. Κανένας δεν θα μας χαρίσει τίποτα. Είναι με τους αγώνες μας, με τις διεκδικήσεις μας, με τις κινητοποιήσεις μας. Μόνο αυτά φοβάται η εξουσία.

Θέλω λοιπόν να σας ευχαριστήσω, να σας συγχαρώ για τη συλλογική εργασία σας και να κηρύξω εδώ τη λήξη των εργασιών της 20ής Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

Ευχαριστώ πολύ.

(Ώρα λήξης: 12.36 μ.μ.)

(Επισυνάπτεται κατάλογος με τους βασικούς βουλευτές της Βουλής των Γερόντων
ως Παράρτημα 3.)

ΕΗ/ΜΥ

Βουλή Γερόντων 21.11.18

Κατάλογος Βουλευτών Επιτροπής Υγείας της
Βουλής των Γερόντων

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1.	ΑΝΑΧΙΤ ΕΣΚΙΤΖΙΑΝ	ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
2.	ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΑΝΔΡΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
3.	ΑΝΔΡΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
4.	ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΝΕΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ
5.	ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
6.	ΚΑΤΙΑ ΛΟΥΚΑ	ΕΚΥΣΥ
7.	ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΪΛΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
8.	ΛΥΓΙΑ ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΠΣΕΕ
9.	ΝΙΚΟΣ ΛΕΟΝΤΙΟΥ	ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
10.	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΒΑΣ	ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ
11.	ΤΑΚΗΣ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑΣΥΔΥ
12.	ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ	ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

Παράρτημα 2

**Κατάλογος Βουλευτών Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των
Γερόντων**

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1.	ΑΛΕΚΑ ΓΡΑΒΑΡΗ – ΠΡΕΚΑ ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
2.	ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.
3.	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
4.	ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	ΠΟΑΑ
5.	ΑΝΔΡΟΥΛΑ ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ
6.	ΓΙΑΓΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΩΗΝ ΜΕΛΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
7.	ΝΙΚΟΣ ΑΝΘΙΜΟΥ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
8.	ΝΤΙΝΟΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
9.	ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΣΟΥΜΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
10.	ΣΩΤΗΡΗΣ ΠΑΥΛΟΥ	ΣΑΛΜΕΚ (ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ)
11.	ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΘΩΜΑΣ	ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
12.	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΕΚΥΣΥ

